

Nagykökényesi Kökényvirág Óvoda

Pedagógiai Program

**Programunk Fábíán Katalin Tevékenységközpontú Óvodai Pedagógiai Program
adaptációja**

Intézmény OM-azonosítója: 203349	Készítette: ..... Nagy-Csikász Marianna <i>Intézményvezető aláírása</i>
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
.../2022. határozatszámom elfogadta: ..... Nevelőtestület nevében névaláírás	Véleménynyilvánító: ..... <i>Szülői Közösség nevében névaláírás</i>
.../2022. határozatszámom jóváhagyta: ..... <i>Intézményvezető</i>	
Hatályos: a kihirdetés napjától 2022. szeptember 01.	
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható: a helyben szokásos módon	

TARTALOM

---

1. Jogszabályi háttér	4
2. Bevezető	5
3. Intézmény adatai.....	6
3.1. Óvodánk bemutatása	6
4. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK, KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK.....	7
4.1 Gyermekkép	7
4.2. Óvodakép.....	8
4.3. Küldetésnyilatkozat	9
5. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK CÉLJA ÉS FELADATAI.....	9
5.1. Az egészséges életmód alakítása	9
5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	11
5.3. Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés	13
6. A szükségletek, képességek és tevékenységek szerepe az óvodai nevelésben.....	14
6.1. A szükségletek szerepe a nevelési cél érdekében	15
6.2. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében	15
6.3. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében.....	16
7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	17
7.1. Személyi feltételek	17
7.2. Tárgyi feltételek.....	17
7.2.1. A NEVELÉSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK	18
7.3 A nevelés szervezési keretei.....	19
8. A TUDATOS FEJLESZTÉS FELTÉTELEI:	20
9. A FEJLESZTÉS TARTALMA.....	23
9.1. Játék és tanulási tevékenység	23
9.2 Társas, közösségi tevékenység	28
9.3. Munkatevékenység	31
9.4. Szabadidős tevékenység	33
10. A KOMPLEX TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE.....	34
10.1. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások.....	34
10.1.1 Anyanyelv.....	34
10.1.2 Matematika	36
10.2. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások:	39
10.2.1. Természet - társadalom – ember	39
10.2.2. Születéstől-felnőttkorig.....	41
10.3. Művészeti tevékenységek.....	42

10.3.1 Mese-vers, dramatizálás, bábozás:.....	43
10.3.2 Vizuális <i>tevékenységek</i> (gyurmázás, agyagozás, rajzolás, festés, batikolás, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás):	45
10.3.3 Ének-zene, énekes játék:.....	47
10.4. Az egyén társadalmi feladatait tudatosító, képességeit fejlesztő ismeretek, tevékenységek	49
10.4.1. Testi fejlesztés- testnevelés.....	49
11. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	51
12. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvények	52
13. Óvodánk kapcsolatrendszere	54
13.1. Az óvoda és család	54
13.2. Fenntartó.....	55
13.3. Az óvoda- iskola kapcsolat.....	55
13.4. Nevelési-, oktatási-, szakszolgálati-, kulturális és egyéb intézmények	56
14. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE.....	57
14.1. Sérülés specifikus fejlesztés az óvodánkban	59
14.1.1. A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek	59
14.1.2. A látássérült- gyengén látó gyermek	60
14.1.3. A hallássérült gyermek	60
15. Tehetség gondozás az óvodánkban	61
16. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	65
16.1. Gyermekvédelem, esélyegyenlőség.....	65
16.2 Szociális hátrányok enyhítése.....	67
16.3. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelése	68
17. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE.....	70
18. BOLDOG ÓVODA.....	71

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet: EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

FÜGGELÉK

ÓVODÁN KÍVÜLI ÓVODAI NEVELÉS MEGSZERVEZÉSE A KORONAVÍRUS-

JÁRVÁNY IDEJÉN

1. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 229/2012. (VIII.28.) Korm. Rendelete a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
- 15/2013. (II.26. EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 137/2018. (VII.25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet módosításáról
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről

2. BEVEZETŐ

2018. augusztus 31.-től a Nagykökényesi Kőkényvirág Óvoda önálló intézményként működik, fenntartója a Nagykökényes Községi Önkormányzat.

Óvodánk nevelőtestülete a Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot választotta, mivel intézményünkben adottak a megvalósítás feltételei és rendszere jól illeszkedik nevelési elképzeléseinkhez, tapasztalatainkhoz.

A nevelés minden területén a gyermeki személyiség kibontakoztatására, az egyéni képességfejlesztés feltételeinek biztosítására, a környezettudatos életvitel és az egészséges életmód alakítására törekszünk.

Kiemelkedően fontosnak tartjuk, hogy a gyermeket olyan nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül, ahol önmagához képest fejlődhet. A kisgyermekkorban szerzett tapasztalatok, érzelemdús élmények hatnak a felnővekvő egyén cselekedeteire, ezért törekszünk arra, hogy minél változatosabb és sokrétűbb tevékenységeket ajánljunk a számukra. Változatos óvodai tevékenységek megszervezésével, gyakorlásával juttatjuk el gyermekeinket testileg és szellemileg a legoptimálisabb fejlettségi szintre, melynek eredményeként képességeiket szabadon kibontakoztathatják.

Intézményünk Pedagógiai programja összhangban áll az Alapprogramban foglaltakkal, a Köznevelési Törvényben megfogalmazott tartalmi követelményekkel, a helyi adottságokból és igényekből fakadó elvárásokkal és lehetőségekkel.

3. INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve:	Nagykökényesi Kőkényvirág Óvoda
OM azonosító:	203349
Az intézmény címe:	3012 Nagykökényes, Petőfi út 14.
Az intézmény elérhetősége:	Telefon: 06-37/377-323 E-mail: nagykokenyessovi@gmail.com
Az intézmény fenntartója, elérhetősége:	Nagykökényes Községi Önkormányzat 3012 Nagykökényes Szabadság út 37. Telefon: 06-37/377-022
Az intézmény képviselőjére jogosult intézményvezető:	Nagy-Csikász Marianna

3.1. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Nagykökényes, Heves megye legnyugatibb települése, a Bér patak jobb partján, enyhén lankás területen fekszik.

Óvodánk a település központjában helyezkedik el. Közvetlen szomszédságában egy dombtetőn álló templom található, mely sajátos hangulatot kölcsönöz az intézménynek. Az épületet 1892-ben építették, ami 1959-ig iskolaként funkcionált. 1960-tól kezdetben idény napközi majd Napközi Otthonos óvoda lett. 1965-ig részben osztott csoporttal működött, majd a gyermeklétszám fokozatos csökkenése miatt mára egy vegyes életkorú csoporttal működik az intézmény. A településen a Nagykökényesi Kőkényvirág Óvoda az egyetlen nevelési-oktatási intézmény, miután a gyermek létszám csökkenésével az általános iskola már több mint 10 éve megszűnt. Így az óvoda működését, fejlődését a fenntartó és a lakosság egyaránt a szívéen viseli.

Az épületet teljesen újjáépítették az évek alatt. A sikeres pályázatoknak köszönhetően a közel múltban is több fejlesztésen esett át, 2013-ban a vizesblokk felújításra került, 2015-ben új tetőszerkezetet kapott, megtörtént a nyílászárók cseréje, a helyiségek új burkolatot kaptak és a fűtés korszerűsítésére is sor került. 2019-ben az épület akadálymentesítésére került sor és mozgáskorlátozott mosdóhelyiség is kialakításra került. Így az óvoda helyiségeinek technikai és műszaki állapota a mai kor igényeinek és követelményeinek megfelel.

A csoportszoba mérete megfelelő, berendezése esztétikus, a bútorok jó állapotúak, mivel nemrégiben a bútorok cseréjére is sor került. A gyermekek pihenése egy erre a célra kialakított külön helyiségben történik, így a pihenéshez szükséges feltételek teljes mértékben adottak. Egyéb helyiségeink még: mosdóhelyiség, WC, öltöző, előszoba. Az évszakokhoz és az ünnepekhez alkalmazkodva dekoráljuk a gyerekek által használt helyiségeket, törekedve arra, hogy óvodásaink minél barátságosabb, esztétikusabb környezetben élhessék napjaikat

Az épülethez egy csendes, nyugodt környezetű, sokoldalú mozgásfejlesztésre alkalmas, esztétikus játékokkal felszerelt udvar tartozik. A felújított, nagy fedett terasz rossz idő esetén lehetővé teszi a levegőztetést, a gyermekek mozgásigényének kielégítését. A játszóudvar felszerelése korszerű, az EU szabványnak megfelelő mászóakkal, fedett homokozókkal, csúszdával és különféle mozgásfejlesztést segítő játékokkal gazdagodott. Nemcsak a gyermekek, hanem az ideérkező családok, vendégek számára is felüdülést okoz az udvar látványa, hisz gyönyörű cserjés és fás felületekkel rendelkezik.

2021-ben az Országos Madártani Egyesülettől megkaptuk a Madárbarát Kert megtisztelő címet. Olyan óvodák kaphatták ezt az elismerést, amelyek udvarát a pedagógusok és gyermekek úgy alakították, hogy az a madarak természetes élőhelyéhez leginkább hasonlítson, illetve sokat tettek azért, hogy a környéken élő madarak itt mindig találhassanak maguknak elegendő élelmet, vizet, és bújóhelyet

4. GYERMEKKÉPÜNK, ÓVODAKÉPÜNK, KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

4.1 GYERMEKKÉP

„A gyermek világra nyitott lény. A simogatásra simogatással, a jókedvre jó kedvvel, tevékenységre tevékenységgel felel.” /Mérei Ferenc/

A gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az egyéni fejlődés üteme, a spontán és tervszerűen alkalmazott nevelői hatások együttesen határozzák meg. A gyermeknek sajátos - életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó - testi, lelki szükségletei vannak, melyek kielégítése egyik fontos feladatunk.

Munkánkat áthatja az a gondolat, miszerint az óvodáskor megismételhetetlen, az ebben az életkorban gyűjtött tapasztalatok, élmények és a kialakult szokásrendszer egy életre

meghatározóak lehetnek. A gyermek egyéni adottságaiból kiindulva neveljük a környezetét szerető, ismerő és azért tevékenyen tenni akaró, cselekvő emberré. Törekszünk arra, hogy ismereteit és élményeit aktívan dolgozza fel. Tudja önmagát értékelni, találja fel magát környezetében, konfliktushelyzeteit tudja kezelni és megoldani. Legyen nyílt, őszinte, segítőkész, önmagát értékelni tudó és másokat elfogadó. Segítünk abban, hogy értékszempléletükben teret nyerjen a társadalmi - természeti környezet védelme, a környezettudatosság, a kultúra, a tudás a hagyományok tisztelete, a szülőföldre való kötődés és a haza szeretete.

Óvodánkban a gyermek megbecsülést, szeretetet és tiszteletet élvez. Értékeljük egyéni megnyilvánulásait, segítjük szocializációs folyamatait.

Tevékenységeken keresztül minden gyermek számára hozzáférhetően gondoskodunk az életkornak, a gyermek egyéni képességeinek megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről, általa olyan kompetenciák fejlesztéséről, amely alkalmassá teszi a gyermeket az iskolai élet megkezdésére.

Az óvodáskorú gyermek alaptevékenysége a játék, melyet önként, szabadon, belső késztetésből végez. Közben ismeretekre, tapasztalatokra tesz szert, új információkhoz jut, fejlődik kapcsolat, - és együttműködő készsége. A tanulás és a munka is játékból indul ki, és a játékban fejlődik. Ezért az óvodai élet minden napját úgy szervezzük, hogy a gyermek annak minden percét játékként élhesse meg. Legyen lehetősége a tevékenység idejét, ritmusát saját maga megválasztania az adott napirendi kereten belül.

Óvodánkban szeretnénk nyílt, érdeklődő, kreatívan együttműködő, szabályokhoz alkalmazkodó gyermekeket nevelni, akik kedvesek, segítőkészek, elfogadóak társaikkal. Akik nem passzív elfogadói, hanem aktív alkotói a környezetüknek.

4.2. ÓVODAKÉP

Óvodásaink szeretetteljes, derűs, érzelmi biztonságot nyújtó környezetben élik mindennapjaikat, A gyermeknek szeretetre, megértésre, érzelmi biztonságra és olyan óvodai légkörre van szüksége, ahol jól érzi magát, és lehetősége nyílik a folyamatos fejlődésre és az önmegvalósításra. Az őket körülvevő személyi- és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van abban, hogy mindezek megvalósuljanak.

Élményekkel teli, gazdag tevékenységet biztosítva alakítjuk a gyermekek mindennapjait. Fontosnak tartjuk megteremteni a szabad mozgás, az önállóság, a kezdeményezés, a játszás és munkálkodás legjobb lehetőségeit, az életkornak megfelelő műveltségtartalmak

tevékenységen keresztül történő közvetítését. Értékközvetítő és értékteremtő pedagógiával mintát adunk arra, hogyan lehetnek cselekvőkészek, fogékonyak, probléma érzékenyek a valóságos természeti és humán környezetükben.

Biztosítjuk az Országos Óvodai Alapprogramban meghatározott alapvető óvodai funkciók ellátását.

Vállaljuk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek - HH, HHH, illetve sajátos nevelési igényű (enyhén látás-, hallás- és mozgássérült) gyermek elfogadását, befogadását.

4.3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Küldetésünknek tekintjük a boldog, kiegyensúlyozott érzelmi biztonságot nyújtó gyermekkor biztosítását, továbbá a családi nevelés kiegészítését, a családdal való együttműködést, a gyermek esetlegesen meglévő hátrányainak csökkentését.

Egyik legfőbb célunk az emberi értékek, erkölcsi normák továbbítása, a magyarság tudat megalapozása, a nemzeti értékeink megismerése, átadása, a magyar néphagyományokhoz fűződő pozitív viszonyulás kialakítása, a helyi hagyományokra épülő, értékelismerő, értékmegőrző nevelés és a szűkebb természeti, társadalmi környezethez való viszony pozitív alakítása.

Törekszünk arra, hogy az általunk nevelt gyermekek nyitottak legyenek az őket körülvevő világra, a természet értékeinek megőrzésére, a környezettudatos szemléletmódra.

---

5. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK CÉLJA ÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Óvodai nevelésünk kiemelten kezeli gyermekeink egészségnevelését, az egészséges életmód alakítását. Alapvető feladatunknak tartjuk gyermekeink testi és lelki szükségleteinek kielégítését, mert csak így biztosítható harmonikus személyiségfejlődésük.

A nevelés azonban nem korlátozódhat az óvodára – fontos a családokkal való szoros együttműködés. Igazán hatékony csak akkor lehet a munkánk, ha sikerül a szülőkkel is

elfogadtatni az egészséges életmódra nevelés fontosságát, és lehetőségeikhez mértén bevonnival őket az ezzel kapcsolatos feladatok otthoni gyakorlásába.

Az óvodába érkező gyermekek mindegyike más és más testi és szellemi fejlettséggel, edzettséggel rendelkezik. Fejlődésüket, fejleszthetőségüket meghatározzák az örökletes tényezők, az érési folyamatok törvényszerűségei, valamint a környezeti hatások. Mindehhez társul még az óvodapedagógus és a gyermek közötti jó kapcsolat, a biztonságot nyújtó, jó közérzetet biztosító óvodai légkör.

A gyermekek egészségéért, testi épségük védelméért mindannyian felelősséggel tartozunk. **Az óvodánkban folyó egészséges életmódra nevelést az egészségfejlesztési programunk tartalmazza, 1. számú melléklet.**

Feladataink az egészséges életmód alakításában:

- ✓ A gyermek egészségének védelme, óvása, megőrzése;
- ✓ Az egészséges életmód, betegségmegelőzés, valamint a biztonságos környezet szokásainak alakítása;
- ✓ A gyermekek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, testi képességek fejlesztése;
- ✓ Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- ✓ A környezettudatos magatartás kialakítása;
- ✓ Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása;

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére az egészséges életmód területén:

- ✓ Képes mindennapi szükségletei életkorának megfelelő szándékos irányítására, önálló kielégítésére.
- ✓ Igényévé válik a rendszeres testápolás: önállóan tisztálkodik az eszközök célszerű használatával, a környezete rendjére ügyel.
- ✓ Önállóan használja a zsebkendőt.

- ✓ Óvja –védi környezetét
- ✓ Elsajátította a kulturált étkezés szokásait, helyesen használja az evőeszközöket.
- ✓ Gondosan bánik ruhaneműivel, lábbelijével, külsejére igényes.
- ✓ Környezetében igyekszik rendet, tisztaságot tartani.
- ✓ Mozgása harmonikus, összerendezett.
- ✓ Helyesen, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháját rendbe rakja

5.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az érzelmek komplex, differenciált, többnyire tudattalan lelki jelenségek. A kisgyermek viselkedése erősen érzelemvezérelt, mely az adott szituációk, a környezeti hatások és előzetes tapasztalatok szerint változik. Gesztusai, rajzai, játéka, társaival való kapcsolata tükrözik az őt ért pozitív és negatív ingerek hatását, a gyermekben lezajló lelki folyamatokat. Mindezekből megtudhatjuk, megismerhetjük örömét, félelmeit.

A gyermek különösen fogékony a felnőttek érzelmeire, hangulataira, ezért fontos, hogy óvodánkban a gyermekeket kiegyensúlyozott, gyermek centrikus, szakmailag elhivatott, érzelmileg magas fokú intelligenciát mutató óvodapedagógusok és dajka vegye körül.

Az erkölcs elvek, normák, szabályok összessége, amelyek a társadalmi együttélés során a magatartást szabályozzák. Az erkölcsi magatartás kialakulása a külső társadalmi értékek belső értékévé válása. A gyermek nem örököl kész erkölcsi programot. Születésétől kezdve különböző hatások érik, szűkebb és tágabb környezete spontán és tudatos hatásokkal befolyásolja a személyiségét.

A társadalmi és egyéni értékek alakulását, fejlődését a nevelésben látjuk. Meg kell teremtenünk azokat a feltételeket, melyek között a gyermek megtanul eligazodni a világban. A csoportjainkban kialakított sajátos szokásrendszer alapja óvodánk házirendje. Célja nem a korlátozás, hanem a helyes iránymutatás. Kellő határok nélkül a gyermek bizonytalanná, zavarttá, közönyössé válik. A viselkedés szabályozásában a pozitív megerősítés, a dicséret módszerét alkalmazzuk. A gyermeki magatartás alakításában az óvodánk valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű.

Fontosnak tartjuk, hogy a családok és az óvodai csoportok viselkedéskultúrája, a gyermekkel szembeni elvárások közelítsenek egymáshoz, a gyermek szocializációját szem előtt tartva.

Az első szocializációs szintér, ami a kisgyermeket formálja, a család. Az óvoda nagy előnye az elsődleges szocializációban, hogy a családnál tágabb, tagoltabb szociális erőteret hozhat létre. Olyan óvodai atmoszférát kell kialakítanunk, amely sokoldalú érzelmi kifejezéseket és

pozitív élményeket tesz lehetővé, amely hozzájárul a gyermek boldog alaphangulatához, és ezzel együtt mások megértéséhez. Derűs, szeretetteljes, nyugodt óvodai körülményeket teremtünk, mely megkönnyíti a gyermekek számára a közösséghez való alkalmazkodást. A gyermekekkel törekszünk bizalomra, feltétel nélküli elfogadásra épülő kapcsolat kialakítására. A gyermekek próbálkozásait, esetleges hibáit, tévesztéseit, a fejlődési folyamat természetes velejárójaként kezeljük, elfogadó módon támogatjuk a helyes megoldások megtalálásában.

Óvodánkban tudatosan törekszünk a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és közös tevékenységek kibontakoztatására. A csoport hatása annál jelentősebb, minél gazdagabb lehetőséget biztosít a gyermekeknek a sokszínű tevékenységekre, a társas együttműködésre, élményszerzésre, szerepvállalásra. Az együttes tevékenykedés biztosítja a közösségi magatartás fejlődését. A csoportok által elfogadott normák befolyásolják a gyermekek viselkedését, megtanulják az alkalmazkodást. Az együttesen átélt élményeknek nagyobb a hőfoka, a közös tevékenységek érzelmileg árnyaltabbak, tartalmilag gazdagabbak, serkentik a gyermek teljesítményét.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.

Az óvodapedagógus feladatai az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi neveléssel kapcsolatban:

- ✓ Szerető, a másságot elfogadó, érzelem gazdag, kapcsolatokban bővelkedő, tevékenykedő légkör kialakítása,
- ✓ A szeretet és kötődés képességének fejlesztése, a hazaszeretet és szülőföldhöz való ragaszkodás elmélyítése, a nemzeti identitástudat, keresztény kulturális értékek közvetítése.
- ✓ A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése.
- ✓ Az óvodánk nevelje a gyermekeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- ✓ Élménybefogadás képességének kialakítása.
- ✓ Érzelmek irányítási képességének és kifejező képességének fejlesztése. A gyermekek érzelmi életében bekövetkezett zavarok megfelelő kezelése, helyreállítása, szükség esetén szakemberekkel való együttműködés.

- ✓ A gyerekek szociális érzékenységének, érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességének fejlesztésével az együttműködés, a megfelelő önértékelés és önérvényesítés kialakítása.
- ✓ Az életkorhoz igazodó szokás- és szabályrendszer működtetése.
- ✓ A követendő magatartásminták közvetítése.
- ✓ A társadalmi izoláció, csoportkirekesztettség megelőzése.
- ✓ A érzelmek kifejezőképességének elősegítése.
- ✓ Az érzelmi zavarok tompítása, az indulatok kontrolljának megtanítása.
- ✓ Toleráns viselkedési formák elsajátíttatása.
- ✓ Az alkalmazkodóképesség erősítése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére érzelmi nevelés és szocializáció területén:

- ✓ Ragaszkodik a csoporttársaihoz és a csoportban dolgozó felnőttekhez. Ezt ki is tudja fejezni érzelmekben, szavakban és tettekben.
- ✓ Igényli a csoportban kialakult szokásrendszer alkalmazását.
- ✓ A játékszereken megosztja társaival.
- ✓ Segíti társait a tevékenységekben.
- ✓ Türelmesen meghallgatja a felnőtteket és társait.
- ✓ A csoportban érkező vendéget szeretettel, udvariasan fogadja.
- ✓ Az udvariassági formák betartásával kommunikál.
- ✓ Érdeklődik társai iránt, meghallgatja őket.
- ✓ Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik.

5.3. ANYANYELVI NEVELÉS, ÉRTELMI FEJLESZTÉS

Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az óvodai anyanyelvi nevelés általános célja a 3-7 éves gyerekek beszédészlelésének, beszédmegértésének fejlesztése, változatos módszerekkel, anyanyelvi játékokkal, különböző tevékenységformákkal, spontán beszédhelyzetekkel beszédaktivitásuk fokozása, nyelvi és kommunikációs képességeik kibontakoztatása.

Az óvodapedagógus feladatai anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztéssel kapcsolatban:

- ✓ Olyan elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, melyben a gyermekek bátran elmondják gondolataikat.

- ✓ A gyermekek természetes beszédkedvének fenntartása, ösztönzése.
- ✓ A folyamatos beszéd gyakorlásának biztosítása.
- ✓ A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- ✓ Változatos tevékenységek biztosítása a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve.
- ✓ Ismereteik rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- ✓ Egyéni érdeklődési kör figyelembevétele.
- ✓ Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.
- ✓ A beszédfigyelem, beszédkésztség fejlesztése, az egymástól való tanulás és a kooperáció megalapozása.
- ✓ Képzelet és kreativitás fejlődését ösztönző környezet biztosítása.
- ✓ A gyermekek kíváncsiságának kielégítése, érdeklődésük fenntartása.
- ✓ Aktív, cselekvő részvétel biztosítása a tevékenységekben.
- ✓ Egyéni képességekhez mért feladatadás.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés területén:

- ✓ Szívesen beszél, beszéde kifejező, érthető és összefüggő.
- ✓ Alkalmazza a párbeszéd jellegzetes fordulatait: udvariassági kifejezések, figyelemfelhívás, köszönés, stb.
- ✓ Többnyire türelmesen végig hallgatja társai és a felnőttek beszédét.
- ✓ Képes helyesen szerkesztett, egyszerű összetett mondatokban fogalmazni.
- ✓ Megfelelően használja a névmásokat, a névutókat, a jelen és múlt idejű igeidőket, képzőket, ragokat, névelőket.
- ✓ Az anyanyelvnek megfelelő hanglejtéssel, a beszédhelyzethez illeszkedően használja az állító és tagadó mondatokat, a felkiáltást, a felszólítást, az óhajtást.
- ✓ Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.

6. A SZÜKSÉGLETEK, KÉPESSÉGEK ÉS TEVÉKENYSÉGEK SZEREPE AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN

Programunk kitűzött nevelési céljait a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembe vételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

6.1. A SZÜKSÉGLETEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ÉRDEKÉBEN

A gyermek, fejlődő személyiség, ezért sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi-lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében az őt körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Figyelembe kell vennünk, hogy a szükségletek egymásra épülő rendszert alkotnak. Amíg az alapvető biológiai szükségletek hiányt szenvednek, addig a magasabb rendű önérvényesítési törekvések gátoltak lesznek.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- ✓ A biológiai szükségletek kielégítése. A pihenés, táplálkozás, mozgás, testápolás szokásainak megalapozása, önállósodási törekvések támogatása.
- ✓ A biztonság szükségletének kielégítése. Testi, lelki fenyegetettségtől mentes, állandó, kiszámítható környezet kialakítása. Folytonosságot adó napirend és heti rend működtetése.
- ✓ A valakihez való tartozás szükségletének kielégítése. A szeretet és kötődés képességének kialakítása. A gyermekekkel való testi kontaktus (ölbeli játékok, simogatás, ölelés) biztosítása. A társak iránti nyitottság, kölcsönös tisztelet, elfogadás képességének kialakítása. A baráti kapcsolatok támogatása
- ✓ Az ön és mások megbecsülésének szükségletének kielégítése. Demokratikus szabályok kialakítása. A gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése (empátia, tolerancia). A pozitív énkép megalapozása, az egészséges önbizalom támogatása.
- ✓ Az önmegvalósítás szükségletének kielégítése. Sikereket adó, örömteli tevékenységek szervezése. A gyermek, alkotó tevékenységeinek, szereplési vágyának támogatása.

6.2. A TEVÉKENYSÉGEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSÉBEN

A gyermek személyisége és tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek. **A gyermek tevékenykedő lény.** Személyisége komplex tevékenységek által fejleszhető a leghatékonyabban.

A gyermeki tevékenység fogalma összefoglalható az alábbiakban:

- a) Valamilyen belső szükséglet kielégítésének vagy belső követelmény teljesítésének eszköze
- b) Képesség felhasználás, képesség fejlesztés eszköze

Az életkor és az egyéni adottságok nagymértékben meghatározzák a gyermeki tevékenység minőségét és mennyiségét.

Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:

- ✓ Megfelelő feltételek biztosítása (hely, idő, eszköz, ötletek) a változatos tevékenységek egy időben történő gyakorlásához.
- ✓ A gyermekek tapasztalataira, aktuális élményeire épülő tervezés.
- ✓ Komplex tevékenységek szervezése, sokoldalú megtapasztaltatás.
- ✓ Nyugodt légkör megteremtése, elmélyült tevékenykedés biztosítása.

6.3. A KÉPESSÉGEK SZEREPE A NEVELÉSI CÉL ELÉRÉSÉBEN

A tevékenységszervezés és a képességfejlesztés kölcsönös kapcsolatban áll egymással.

A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek:

- A kifejlesztett képesség forrása (mivel a képességek tevékenység közben fejlődnek)
- Nemcsak forrása, hanem célja is a képességek fejlesztésének (a képesség, meghatározott tevékenységekre való alkalmasság)
- A képességfejlesztés eszköze (az adekvát képességek csak konkrét tevékenységek által formálhatók)
- A kifejlesztett képességek felhasználásának, kifejtésének színhelye (a képességek csak meghatározott tevékenységekben nyilvánulnak meg).

Az óvodapedagógus feladatai a képességfejlesztésben:

- ✓ Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára, a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségeit
- ✓ A folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről.
- ✓ Ennek ismeretében törekedjen a képességek fejlesztésére.
- ✓ A kiemelkedő képességű és részképességek fejlődésében elmaradott gyerekekre egyénre szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást
- ✓ Minden gyermek képességét önmagához - a saját lehetőségeihez - viszonyítva igyekezzon fejleszteni

7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

A bevezetésre kerülő helyi programunk működéséhez a jelenlegi eszközállományunk megfelelő, de néhány területen szükségesnek látjuk a bővítést, korszerűsítést a gyermekek folyamatos tevékenykedtetése érdekében.

7.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Óvodánk egy vegyes életkorú csoporttal működik, az Alapító Okiratnak megfelelően a férőhelyek száma: maximum 25 fő.

Az óvoda nyitvatartási ideje alatt a gyermekek felügyeletét szakképzett óvodapedagógusok látják el. Amennyiben az óvoda reggel 8.00 előtt vagy a délutáni időszakban, 12.00 után, nem fejlesztő, iskola-előkészítő vagy más kifejezetten nevelési jellegű foglalkozást szervez, a gyermekek felügyeletét nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy (dajka) is elláthatja.

Óvodánkban 3 fő alkalmazott dolgozik.

- Felsőfokú végzettségű óvodapedagógus: 2 fő, ebből 1 fő az óvoda vezetője
- Pedagógiai munkát segítő, szakképzett dajka: 1 fő

Nevelőtestületünk szakmailag jól felkészült, gyermek centrikus, a gyermekek igényeit, szükségleteit mindenkor figyelemmel kísérő óvodapedagógusokból áll.

Intézményünkben a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

7.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

A nevelési intézmények kötelező eszköz- és felszerelés jegyzékét a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza. A fenti rendeletben meghatározott szükséges tárgyi és eszközfelszereltség nagy része biztosított intézményünkben. Fenntartói és szülői támogatással, valamint pályázati lehetőségekből folyamatosan bővül az óvoda eszközellátottsága.

Az óvodás gyermek a hétköznapok nagy részét az intézményben tölti. Óvodai környezetünket úgy alakítottuk ki, hogy gyermekeink örömmel járjanak hozzánk, biztonságban érezzék magukat, esztétikus, harmonikus, biztonságos környezet vegye őket körül.

Fontos szempont számunkra, hogy az intézmény tárgyi eszközei megfeleljenek a gyermekek biztonságának, kényelmének, igazodjon változó testméreteikhez és biztosítsa egészségük megőrzését, tegye lehetővé mozgás és játékigényük kielégítését. Mindenfajta, óvodáskorra jellemző játéktevékenység (építő-, konstruáló-, gyakorló-, szerepjáték, báb, ábrázolás, képesség és készségfejlesztés, mozgásos játék) eszközei megfelelő számban és választékban elégítik ki a gyermekek játék iránti igényeit. Hasonlóan lényeges számunkra, hogy a dolgozók számára is biztosított legyen az ideális munkakörnyezet, nevelőmunkájukat segítő tárgyi feltételek lehetőségeinkhez mérten biztosítottak legyenek.

Törekszünk a csoportszoba esztétikus kialakítására, a bútorok és kiegészítők közötti összhangra, hogy az óvoda helyiségei harmóniát és nyugalmat sugározzanak. Az óvoda helyiségeit mindig az évszakoknak megfelelően ízlésesen, esztétikusan dekoráljuk. Előnyben részesítjük a természetes anyagokból készült használati és dísz tárgyakat. A gyermekek délutáni pihenését, egy erre a célra kialakított altató helyiség biztosítja.

7.2.1. A NEVELÉSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK

- **Mese, vers, dramatizálás, bábozás:** mesekönyvek, képeskönyvek, bábok, bábparaván stb.
- **Mozgásos tevékenységekhez:** különböző méretű labdák, zsámolyok, tornapad, bóják, bordásfal, body-roll hengerek, tornaszőnyegek, hullahupp karikák, ritmus botok, rollerek, trambulín, ugrálókötelek, babzsákok stb.
- **Munkajellegű tevékenységekhez:** kerti munkákhoz, a gyermekek testméreteihez igazodó szerszámok (locsoló kanna, gereblye, ásó stb.); seprű, lapát, műanyag kád, csipesz, szárító, sütőformák, gyúródeszka stb.
- **Külső világ tevékeny megismeréséhez, matematikai fejlesztéshez:** zsebtükrök, nagyító, bogárleső, távcső, képeskönyvek, térkép, logikai készlet, Minimat készlet, memória kártyák, homokóra, dobókockák, abakusz, kétkarú mérleg, mérőedények, képességfejlesztő eszközök stb.
- **Vizuális tevékenységekhez:** gyurma, pasztell kréták, rajzlapok, vízfesték, tempera, ecsetek, színes papír, krepp papír, kartonpapír, ragasztó, olló, gyöngyök, fonalak, szövőkeret, körmöcske stb.

- **Ének-zene, énekes játék:** hangszerek (csörgődob, xilofon, csörgős hangszer, triangulum, rumbatók, kasztanyetta, cintányér, csengősor stb.), ritmusbot, esőbot, CD-lejátszó, jelmezek stb.

7.3 A NEVELÉS SZERVEZÉSI KERETEI

A **napirend** és a **hetirend** az a szervezeti keret, ami biztosítja óvodásaink számára életrendjüket, időbeosztásukat, a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését, a mozgás és pihenés váltakozó ritmusát, a szokásrendszer kialakítását, a tevékenységek szabad kibontakozását.

A **napirend** tervezésénél, szervezésénél biztosítjuk a feltételeket a megfelelő időtartalmú, párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekhez. A gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése érdekében változatos tevékenységeket kínálunk. Biztosítjuk a tevékenységek egymásra épülését, folyamatosságát, rugalmasságát és komplexitását. Nevelőmunkánk során pedagógiai módszereink kiválasztásánál a gyermekek személyiségéhez alkalmazkodunk, és biztosítjuk a gyermeki szükségletek kielégítését. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermek számára. A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható az életkori sajátosságok, a körülmények, az évszakok, a váratlan események hatására. A napirendet a folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok megtalálása, a játék kitüntetett szerepe.

Időkeret	Tevékenységek
6.45- 8.45	A gyermekek érkezése, fogadása. Játék és szabadidős tevékenységek. Folyamatos étkezés, gondozási feladatok
8.45-12.00	Mindennapi mozgás Irányított tapasztalatszerzés Komplex foglalkozások (kötött és kötetlen forma) Játék a szabadban, udvari játék Munkajellegű tevékenységek
12.00-15.00	Étkezés Gondozási feladatok, előkészületek a pihenéshez Pihenés Folyamatos ébredés

15.00-16.45	Gondozási feladatok (tisztálkodás, öltözködés) Étkezés Játékos egyéni képességfejlesztés Játék, szabadidős tevékenységek a csoportszobában vagy a szabadban, az évszaktól függően a szülők érkezéséig.
-------------	---

A **heti rend** a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez. A heti rend, különösen a nevelési év elején - teljesen másképpen alakulhat, mint a nevelési év végén. A befogadás idején fokozottan figyelünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítunk össze. A csoport heti rendjének összeállításánál arra törekszünk, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységekre, kezdeményezésekre, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására.

	Naponta 20-30 perc	Naponta 30-35 perc
Hétfő	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Testnevelés
Kedd	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Mese-vers
Szerda	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Külső világ tevékeny megismerése, matematikai tapasztalatok
Csütörtök	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
Péntek	Mindennapi testnevelés Mese-vers	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

8. A TUDATOS FEJLESZTÉS FELTÉTELEI:

A 3-7 éves korú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A

nevelési folyamatban a gyermek spontán fejlődése, érése és a nevelési céloknak megfelelő tudatos fejlesztése egymást kiegészítve érvényesülnek. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára.

A tudatos fejlesztést az **objektív** és **szubjektív feltételek** ugyancsak jelentősen befolyásolják.

- **Az objektív (külső) feltételek**, mint az óvoda épülete, berendezései, az óvoda udvara a gyermeket körülvevő környezet.

- **Szubjektív feltételek:**

1. Az óvodapedagógus és a gyermek aktív együttműködése.

A hangsúly az aktív, kétpólusú együttműködésre kerül. Az aktív nevelés tevékenységközpontú és tevékenységre alapozott nevelés. A gyermeknek éppúgy lehet véleménye, elképzelése, ötlete, javaslata, mint a felnőttnek. Ezt komolyan kell venni és beépíteni a fejlesztési elképzelésünkbe. A gyermeket ugyanis saját környezete, saját tapasztalatai, élményei befolyásolják, amit nem lehet figyelmen kívül hagyni a nevelés folyamatában, hanem éppen ellenkezőleg ezekre az élményekre, tapasztalatokra szükséges ráépíteni, megtervezni a gyermeki tevékenységeket. A fejlesztés során abból kell kiindulni, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli. Ezzel válik lehetővé a gyermek aktivitásának bekapcsolása a nevelés folyamatába.

2. Az óvodapedagógus modell szerepe

A tevékenységközpontú óvodai nevelés az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekint a nevelési folyamatban. A gyermek utánzási hajlamából következően az óvodapedagógusnak kiemelt azonosulást indukáló szerepe van. Óvodáskorban, de későbbi életkorban is a példa a leghatásosabb nevelő erők egyike. Éppen ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mond a pedagógus, miként viselkedik, hogyan öltözködik, stb. Különösen 3-4 éves korban meghatározó a pedagógus személyisége, hiszen kezdetben a gyermek teljesen kritikátlanul, válogatás nélkül utánoz, kizárólag a szeretett és érzelmileg hozzá legközelebb álló felnőtt kedvéért. Sok múlik tehát azon, milyen értékeket preferál az óvodapedagógus, a gyermek környezete és azon belül elsősorban a család. Gyakran előfordulhatnak értékkonfliktusok a család és óvoda között. Ilyenkor az óvodapedagógusnak rendkívül tapintatosan és kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelítenie a megoldás felé.

A gyermek már megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani. Az óvónő mintegy átveszi, átvállalja a gyermek óvodai életében az anya szerepét. Az ő biztonságot és harmóniát sugárzó egyénisége feltétlenül hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére. Ezért gondoljuk azt, hogy a gyermek harmonikus fejlesztésének alapkövetelménye abból indul ki, hogy a gyermek-felnőtt kapcsolat alapja és mintája egész gyermekkoron át a gyermek-szülő viszony. Ebben a kapcsolatban kell az óvónőnek napközben mintegy helyettesítenie az anyát. A biztonságérzet egyik biztosítéka a testi kapcsolat, az ölelés szorossága. Az óvodában még 6- 7 éves korban is igénylik a gyermekek a gyakori simogatást, szeretgetést, ölelést. A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése a felnőttől is másfajta beállítódást, viselkedést igényel. El kell fogadnia, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös. Ez a pedagógusi magatartás feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét. Tudomásul kell vennünk, hogy olyan nevelő képes a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel.

A tevékenységközpontú programmal dolgozó óvodapedagógusok merészen elengedhetik a fantáziájukat, mert minden, a csoportot érintő kérdésben, legyen az napirend, vagy tartalmi kérdés, szervezési probléma vagy az élet adta szituáció nemcsak lehet, de kell is a lehetőségekhez mérten a döntésekbe a gyermekeket bevonni.

3. Az óvónő és a dajka együttműködése

A dajka jelenléte és a szerepe az óvodai nevelésben korábban kevésbé jelentett pedagógiai munkát, sőt azt tapasztaltuk, hogy mintegy kirekesztődtek a dajkák a nevelési folyamatból. A tevékenységközpontú óvodai program megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltta válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelő hatásokat.

4. A környezetben élők hatásai

Az óvoda mindig adott környezetben működik, ezért valamennyi óvoda esetében lehetnek eltérő és azonos vonások a környezet feltételeit, lehetőségeit illetően. Nagyon fontos hatást gyakorolhat az óvoda nevelőmunkájára az, hogy milyenek az óvoda környezetében élő emberek. A helyi nevelési rendszer kialakításának elengedhetetlen feltétele az óvoda környezetében élők véleményének, javaslatainak, kifogásainak vagy dicséretének ismerete. Az óvodai nevelés sohasem lehet tartósan ellentétes az adott környezet elvárásaival.

9. A FEJLESZTÉS TARTALMA

A tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A négyes feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe. A feladatrendszer elemei a gyakorlatban nem különülnek el egymástól, egymást átszöve érvényesülnek és valamennyien együtt jelentik az óvodáskorú gyermek nevelésének tartalmát. A gyermek számára egy adott tevékenység, mint pl. a sepregetés éppúgy lehet játék és munka is, mint ahogy beletartozhat a közösségi tevékenységek körébe, hiszen másokért, másokkal együttműködve végezheti. Pontosan ez az oka annak, hogy a nevelés tervezésekor nem szedhetjük szét a feladatrendszer elemeit, hanem egységben gondolkodva a tervezett tevékenységekből kiindulva kell a tervezést átgondolnunk. Miután a tanulást a nevelés részének tekintjük, ezért a nevelés és a tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód, az egymáshoz való kapcsolódás és nem a nevelési területek szétdarabolásának szándéka vezeti gondolatainkat.

A feladatrendszer elemei:

1. Játék és tanulási tevékenység
2. Társas és közösségi tevékenység
3. Munkatevékenység
4. Szabadidős tevékenység

9.1. JÁTÉK ÉS TANULÁSI TEVÉKENYSÉG

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan, zavartalanul ki kell elégülnie. A játék a pszichikumot, a

mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait a játékban tagolja.”

A játék a 3-7 éves korú gyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége. A játék nemcsak azért kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játékban kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket. Ugyanakkor megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újraélheti kellemes élményeit. A világról a játékon keresztül közvetíthetjük a legtöbb ismeretet a kisgyermek felé. A játék kicsiben maga az élet; az amit a kisgyermek felfog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesebbé válhat.

A játék tehát olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában céljai eléréséhez.

A játék megjelenési formája az óvodában spontán és irányított, mely valamennyi korcsoportban alkalmazható az életkori sajátosságok figyelembe vételével. Olyan hangulatokat, ingereket, tárgyi lehetőségeket megteremtünk, melyeknek hatására a gyermek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindulhat. Utánozható mintát adunk a játéktevékenységhez, a gyermek igényéhez alkalmazkodva – elérhető közelségben – a játszópartnerévé válunk. A játék folyamatát ötleteinkkel, eszközökkel, a játékot motiváló helyek, terek kialakításával, élmények nyújtásával, ösztönző magatartásunkkal segítjük. A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk, hogy a játék a lehető legnagyobb teret kaphassa, melyben a szabad játék túlsúlya érvényesül.

A játék tevékenysége, tükrözheti a gyermek aktuális lelki és érzelmi állapotát, szociális kötődéseit, társas kapcsolatait, értelmi képességeinek aktuális szintjét. A pedagógus ezeket a megfigyeléseket rögzíti, és a gyermek fejlesztését tudatosan erre építi.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- ✓ Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése
- ✓ A napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára
- ✓ A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása
- ✓ Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához

- ✓ Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében
- ✓ A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása
- ✓ Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátszás a gyermekekkel, ötletek adásával, helyzetek teremtésével elősegíteni a sokszínű játék kialakulását.
- ✓ Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátszás a gyermekekkel,
- ✓ A szülők játékkultúrájának fejlesztésére, az együttjátszás örömeinek átélésére törekvés az egyes játékok megismertetésével.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- ✓ A játéktémát napokon keresztül folytatja társaival.
- ✓ Játék helyzetben újraalkotja a felnőttek tevékenységét.
- ✓ Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
- ✓ A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.
- ✓ A játékhoz készített eszközöket felhasználja további játékaiban.
- ✓ Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- ✓ Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- ✓ Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására.
- ✓ Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására.
- ✓ Örömmel és önként vesz részt a játékban és a tanulási tevékenységben
- ✓ Szívesen vállal szerepet

A tevékenységben megvalósuló tanulás

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A gyermek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul a kisgyermek. Játék közben, játékosan szinte észrevétlenül tanul, tehát a játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A játékon belül a motoros, a szociális és a verbális tanulás összefonódik, komplex formában jelenik meg. Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű annál, hogy csupán a játékkal való összefüggéseinek keresztül értelmezzük. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. A tanulás természetesen csupán része a nevelési folyamat egészének.

A több érzékszervet igénybe vevő tapasztalás és a sokoldalú cselekedtetés mindennél fontosabb a 3-7 éves korú gyermek fejlődésének szempontjából. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés azért központi kérdése a tanulási folyamatnak, mert szerintünk kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyerekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk. Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni. Ez az oka annak, hogy komplex foglalkozások rendszerén keresztül jut el a gyermekhez az, ami számára a világból megismerhető, befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent.

Azok a tanulási tapasztalatok, melyeket óvodáskorban szereznek a gyermekek, hatással lehetnek az iskolai tanuláshoz való viszonyukra is. Nem mindegy milyen érdekeltség fejlődik ki a gyermekben a tanulóval kapcsolatban, hiszen már kialakulnak annak csírái, hogy később örömmel tanul-e a gyermek. Képes lesz-e saját motiváltságból kiinduló erőfeszítésre a tanulás során. Ennek a belső motiváltságnak a kialakítását kezdjük meg az óvodában. Azt szeretnénk elérni, hogy örömmel és önként vegyen részt ebben a folyamatban a gyermek, ne csupán külső motiváció készítse erre. A cél az, hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermeket. Természetesen minden gyermek esetében képességeinek megfelelő feladatokról van szó. A követelményeket az egyéni teljesítőképességhez kell mérni.

A sikerélmények erősítik a gyermek önbizalmát és bátorságot adnak neki az újabb, nehezebb problémák megoldásához. A sorozatos kudarcok ellentétes hatást váltanak ki. A gyermek bátortalanná, félőssé, visszahúzódóvá válik, alulértékeli önmagát és alatta marad saját teljesítőképességének. Az óvodapedagógus szerepe tehát itt is kiemelkedő abban, hogy milyen feladat elé állítja az egyes gyermekeket, mennyire képes megismerni és fejleszteni a gyermeket egyéni adottságainak figyelembevételével. A program keretjellege biztosítja az óvodapedagógusok számára a gyermek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulási kereteket és formákat. A nevelés egészen belül megvalósuló tanulás kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták stb. formájában egyaránt megoldhatók a napi élet bármely mozzanatában. Ez teljes egészében az óvodapedagógus kompetenciájába tartozó kérdés.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,

- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- ✓ Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
- ✓ A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- ✓ A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése
- ✓ Lehetőséget kínálni a gyermek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit
- ✓ A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása
- ✓ Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- ✓ Munkájában új módszereket, tudományos eredményeket alkalmaz.
- ✓ A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése
- ✓ Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti
- ✓ A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékelés.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Az egyszerű feladatokat megérti.
- ✓ Ha a helyzet megkívánja, kivárja, amíg rá kerül a sor.
- ✓ Érdeklődik környezet tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- ✓ Feladatai végrehajtásában kitartó.
- ✓ Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő.
- ✓ Él benne az iskola, a tanulás utáni vágy.
- ✓ Tevékenységének eredményét reálisan értékeli.
- ✓ Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.

- ✓ Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- ✓ Szándékos figyelemre képes.

9.2 TÁRSAS, KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

A gyermekkel szemben támasztott két fő követelmény: tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni. Az együttműködési és érintkezési képességek jellegét, tartalmát, színvonalát, hatékonyságát stb. mindennek előtt az alapul szolgáló tevékenységek társadalmisága határozza meg. Pedagógiai programunk négyes feladatrendszere megfelelő bázist nyújt a kooperációs és kommunikációs képességek kifejlesztéséhez. A társas és közösségi tevékenységek állandó gyakorlás által történő kifejlesztése rendkívüli fontossággal bír a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítés, azaz az életre nevelés szempontjából. Pedagógiai programunk a gyakorlat szükségleteiből kiindulva vezeti le a társadalmi követelmények rendszerét. A tulajdonságok, a képességek, a készségek, a szükségletek olyan rendszerét kívánja formálni, amelynek segítségével a gyermekek részvétele a napi életben (társadalmi gyakorlatban) egyszerűbbé, könnyebbé, gyorsabbá válik. A társadalom élete, a társadalmi gyakorlat pedig jórészt a társas és közösségi kapcsolatok keretén belül zajlik. Nagyon fontos feladat már az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és a közös tevékenység kibontakoztatására. Mindez természetesen nem jelenti az egyén fejlesztésének mellőzését. A jó közösséget mindig egyéniségek alkotják, mégpedig olyanok, akik egyéni akaratukat, ambícióikat, vágyaikat képesek a közösség keretein belül is megvalósítani. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez. A társas és közösségi kapcsolatok kialakítása a tevékenység bázisára támaszkodva a teljes nevelési folyamatot átfogja. Az óvodai csoport, az óvodai közösség sikeres formálása esetén a társadalom számára igen hasznos közösségi érzés, közösségi tudat és magatartás mellett mások megbecsülése, a közös szokások kialakulása, a hagyományok tiszteletben tartása, sőt a csoport közvéleménye is kialakul. A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit. Ha mindehhez még nyitott légkör, demokratikus és szeretetteljes irányítás társul, akkor tág teret nyitunk a gyermekek önállósága, tenni akarása és döntési képességének kibontakoztatása irányában. A nevelőközösség szerepe ebben a folyamatban meghatározó. A nevelőközösség belső tartása,

gyermekszeretete, kivívott tekintélye és világos, pontos, tudatos, célirányos nevelő tevékenysége nélkül az elképzelt gyermekközösség kialakítása nem sikerülhet. Az óvodai gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg. Az óvodában minden tevékenységnek a gyermek egyéni örömén túl a közös élményt is kell erősítenie. A társas kapcsolatok, a közös munka, az együttjátszás és a komplex foglalkozások rendszere is az együvé tartozás érzését erősíthetik, ha tudatosan igyekszünk ezt létrehozni. A lényeg, hogy a tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen, és a tevékenykedtetésen legyen a hangsúly. Mindent kipróbálhasson a gyermek, kivételt csak a testi és szellemi épségét veszélyeztető tevékenységek képeznek. A közösségi szokások kialakítása pedig a tevékenységek végzését segítse, a gyermekek cselekedeteit irányítsa. A szokások tegyék lehetővé, hogy az egyik gyerek ne zavarja a másikat a tevékenység végzése közben, a szokásrendszer tegye lehetővé a gyermekek közötti jobb együttműködést, egymás tevékenységére figyelmet, vagy a közös tevékenység során kialakuló viták lerendezését stb. Nem fegyelmezni, hanem tevékenységgel és az ehhez szükséges hellyel, eszközzel kell segíteni a gyermekeket abban, hogy minél nagyobb önállóságra tegyenek szert óvodai életük során. A helyes szociális viselkedés megtanulásának színtere az óvodai csoportközösség. A felnőtt és gyermek között nem a feltétel nélküli szófogadás, hanem a demokratikus partnerviszony kialakítása a cél. Az óvodapedagógus ugyanúgy vegye figyelembe a gyermek jogos kívánságait és igényeit, mint ahogy a gyermektől is elvárja a szokások, szabályok betartását. A gyermekek egymás közötti és a felnőttel való kapcsolatában egyaránt a szabadságra, a nyíltságra és az őszinteségre kell építeni. A közösség lehetőséget teremt az önálló kapcsolatok kialakítására, a különböző nézőpontok megismerésére, a konfliktusok kezelésére és megoldására. Ezek a folyamatok pedig a másokkal szembeni tolerancia kialakulásához vezetnek. A társas és közösségi tevékenységek a nevelőmunka egészét átszövik. Ebben a folyamatban talán a legfontosabb időpont az, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával, az óvodai csoporttal. A megszokottól eltérő környezet, a szülőktől való elszakadás, az új helyzet sokszor nehéz feladat elé állítja a szülőket és az óvodapedagógust egyaránt. Az óvodapedagógus feladata, hogy végtelen türelemmel és szeretettel forduljon az újonnan óvodába kerülő gyermek felé. Adjon elegendő időt a beszoktatásra. Biztosítson fokozatos átmenetet és tegye lehetővé a szülővel együtt történő beszoktatást. Az óvoda nyitottsága nemcsak a beszoktatás ideje alatt, hanem óvodáskor végéig biztosítsa a szülőknek a nevelőmunkába történő közvetlen betekintést. Ez mindkét fél számára (szülő-óvodapedagógus) megnyugtató és biztonságot jelentő lehetőség, amit a gyermek érdekében kétoldalúan lehet hasznosítani. Az óvodapedagógusnak éppúgy szüksége

van a nevelőmunkában a szülőktől érkező információkra, javaslatokra, mint fordítva. Az óvoda nyitottsága, hagyományok teremtésével, nyilvános, közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető.

Az óvodapedagógus feladatai a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- ✓ Biztonságos, nyugodt, harmóniát sugárzó, elfogadó félelemmentes óvodai mindennapok biztosítása, amiben lehetőség kínálkozik a gyermekek közötti, valamint a gyermekek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktusfelvételre
- ✓ A felnőttekkel és a társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban
- ✓ A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátszás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása
- ✓ A konfliktusok kezelése
- ✓ A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása
- ✓ A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása
- ✓ Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társaik irányában
- ✓ Időt, lehetőséget biztosít a beszélgetésre, kezdeményez, példát mutat az interaktív kommunikációra. Gyakoroltatja az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Alakuljon ki kooperációs és kommunikációs és kommunikációs képessége.
- ✓ Valósítsa meg egyéni akaratát, vágyait a közösség keretein belül, alkalmazkodjanak egymáshoz.
- ✓ Alakuljon ki benne a közösségi érzés, közösségi tudat és magatartás, valamint a közös szokások is.
- ✓ Tartsa tiszteletben a hagyományokat.
- ✓ Hallgassa meg a csoport véleményét, s ő maga is fejezze ki önálló véleményét,
- ✓ Együttműködjön a közös cél érdekében.
- ✓ Ajánlja fel segítségét a felnőtteknek, gyerektársaiknak.

- ✓ A változatos tevékenykedtetésen keresztül alakuljanak ki a társas kapcsolatok, erősödjön az együvé tartozás érzése.
- ✓ Tanulja meg a helyes szociális közösséget.
- ✓ A felnőtt és a gyermek között alakuljon ki a demokratikus partnerviszony.
- ✓ Alakuljon ki a felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek közötti kapcsolatban a nyíltság és az őszinteség.
- ✓ Ismerkedjen meg a konfliktusok megoldásával.
- ✓ Alakuljon ki a társaihoz való pozitív viszony.

9.3. MUNKATEVÉKENYSÉG

Önként és örömmel végzett aktív, játékos tevékenység. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyerekek, amihez kedvük van, egyéni és életkori fejlettségüknek megfelel és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Ez az a terület ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható, átélhető a gyermekek számára. Ez a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező.

Munka jellegű tevékenységeink:

- Önkiszolgálás, önellátás (öltözködéshez, étkezéshez, testápoláshoz kapcsolódó feladatok), naposi feladatok,
- Csoportszoba rendben tartása, alakítása (játékok elrakása, ágyazás),
- Csoportszoba és környezetük dekorálása,
- Gyümölcs-zöldségsaláta készítése,
- Süteménykészítés,
- Növények-kisállatok, természetsarok gondozása,
- Kertrendezés, ültetés, öntözés,
- Madáretetés, madáritatás,
- Az óvodapedagógusok, felnőttek munkájának segítése.

Feladataink:

- ✓ Tudatos pedagógiai szervezés a napi tevékenységek során
- ✓ A gyermekek testméreteinek megfelelő, motiváló eszközöket biztosítunk.
- ✓ Folyamatosan bővítjük a szükséges munkaeszközöket.
- ✓ Az eszközöket a gyermekek számára elérhető közelségbe helyezzük el.
- ✓ Törekszünk arra, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, és minél nagyobb önállósággal végezhessek azokat.
- ✓ Fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakonkénti, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül a mindennapokba
- ✓ A munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat legyen.
- ✓ A gyermekeket mindig egyénre szabottan, önmagukhoz képest értékeljük.
- ✓ Próbáljuk a szülőket arra készíteni, hogy gyermeküket lehetőségeikhez mérten vonják be a család egészét érintő munkába

Az óvodapedagógus a folyamatban:

- ✓ Megismeri az óvodába lépő gyermekek önkiszolgálási szintjét. Ösztönzi a szülőket az otthoni gyakorlásra.
- ✓ Munkához való viszonyával példát mutat a gyerekeknek, munkatársainak, a szülőknek (igényesség, szervezetség, jókedv).
- ✓ Figyelembe veszi a gyermek egyéni fejlettségi szintjét.
- ✓ A tevékenységhez igazodva kihasználja a spontán beszédhelyzeteket, a különféle beszédformák alkalmazására, a munkafolyamattal kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megfogalmazására készíti.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ✓ Önkéntesen, önállóan elvégzik az önkiszolgáló tevékenységeket,
- ✓ Naposi munka során az étkezéshez esztétikusan megterítenek, étkezés után az edényeket elrakják,
- ✓ Aktívan részt vesznek a teremrendezésben,
- ✓ Részt vesznek az udvari munkában, növénygondozásban,
- ✓ Önállóan, örömmel végzik feladatukat, önként vállalnak megbízásokat,
- ✓ Figyelnek saját személyük és környezetük rendjére,
- ✓ A segítségadás lehetőségeit ismerje fel,
- ✓ Őrizzék meg saját és mások testi épségét,

- ✓ Ismerik az eszközök használatát és az azzal járó veszélyeket is.

9.4. SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG

A szabadidős tevékenység igazi tartalma a termékeny idő felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez is öntevékenység, ez is döntés. A szabadidős foglalkozásoknak azért van kiemelkedő szerepük, mert másképpen a gyermek sohasem tanulhatja meg, hogyan gazdálkodik szabadidejével.

Az alapvető társadalmi tevékenységeket és az individuális tevékenységi formákat ötvöző nevelési rendszer nem képzelhető el anélkül, hogy a társadalom tagjai elsajátítsák a társadalmi és egyéni lét fenntartásához és gyakorlásához szükséges képességeket. Ezeknek a képességeknek a sokrétűsége, elméleti és tapasztalati megalapozottsága, egymást erősítő és kiegészítő jellege az egyike azoknak a nagy horderejű feladatoknak, melyeknek megvalósítását az óvodában lehet elkezdeni. Az óvodában persze sajátosan - az iskoláétól eltérő módon - értelmezzük a szabadidős tevékenységet. Ennek oka elsősorban az, hogy az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és a lehetőségekhez mérten szabadon tevékenykedhetnek.

Elsősorban a délutáni időszakban jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül (pl. bábozás, festés, rajzolás, zene-tánc, játéktanulás, sakk, társasjáték, filmvetítés, mese-vers, barkácsolás, stb.) közül szabadon választhassanak. A döntést nehezíti, hogy a szabad választási lehetőség az egyik csoportból a másik csoportba való átlépést is lehetővé teszi. Természetesen nemcsak az épületen belül, hanem azon kívül az udvaron is megvalósítható az a sokfajta választási lehetőség, ami döntésre és természetesen újabb és újabb gyakorlásra készíti a gyermeket. Az óvodások napi életének ilyen formában való szervezésével nemcsak változatos, minden gyermek érdeklődésére igényt tartó keretet teremtünk, hanem a csoportnál nagyobb közösség megismerésére, sőt kialakítására is lehetőséget biztosítunk. A csoportok elszigeteltségének megszüntetésével kitágítjuk a gyermek élet és mozgásterét, ami maga után vonja a gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség és döntési képesség kifejlődését. Ugyanakkor mindezek mellett az egyéni képességek megmutatására, kibontakoztatására is igen hatásos eszköz ez a nevelési mód, hiszen még nagyobb lehetőséget nyújt az azonos érdeklődésű gyermekek kiscsoportos foglalkoztatásához.

Célunk a különböző tevékenységek közötti szabad választási lehetőségeken keresztül megtanítani a gyermeket az önálló döntéshozatalra és a rendelkezésre álló idővel való gazdálkodásra.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

- ✓ Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére.
- ✓ Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek
- ✓ A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét
- ✓ Egyszerű, saját maga és a gyermekek alkotta eszközökkel segítse elő a gyermekek fantáziájának fejlődését
- ✓ Pihenőidőben és a délután folyamán keressen és kínáljon lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, a differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Alkossanak saját maguk egyszerű eszközöket, melyek elősegítik a gyermeki fantázia fejlődését,
- ✓ Alakuljon ki a gyermek döntési képessége,
- ✓ A felkínált sokféle választási lehetőség közül tudjon önállóan választani,
- ✓ Tanuljon meg gazdálkodni az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel.

---

10. A KOMPLEXTEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE

10.1. A TÁRSADALMI ÉRINTKEZÉST MEGALAPOZÓ KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK

10.1.1 ANYANYELV

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Ha tehát az anyanyelvi nevelés feladatait fontosnak tartjuk és a gyermeket nyelvi fejlesztésben részesítjük, nemcsak tisztábban és jobban fog beszélni, hanem a gondolkodása is fejlődik. Az óvodai anyanyelvi nevelés **komplex** folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden

feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Az óvoda fejlesztési feladatainak tehát a család, a környezet megismeréséből kell kiindulni és a gyermek egyéni képességeinek megismerésén keresztül kell hatást kifejteni. A fejlesztésnek a gyermek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve lehet értelme. Az óvodapedagógusnak arra kell lehetőséget biztosítani, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja. Az óvoda tevékenységgel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését. Ilyen körülmények között a gyermekek szívesen és gyakran beszélnek. A nap folyamán bármikor adódhat lehetőség a beszélgetésre, de célszerű a hétfői napokon erre külön is tekintettel lenni, hiszen ilyenkor otthonról és a külső környezetből hozott rengeteg élményt és tapasztalatot mondják el a gyermekek.

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre. Különösen fontos, hogy az óvodapedagógus ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszéde legyen érthető, egyszerű és világos. Figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre. Ne vegye el a gyermekek kedvét állandó javítással és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédétől. Dicsérje és biztassa a bátoralanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre. A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan kísérelje figyelemmel. Figyeljen arra a gyermekekre, amelyek beszéd-hibával, beszédgátlósossággal, beszédbeli elmaradással küzd. Szükség esetén kérje szakember segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- ✓ Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása.
- ✓ A beszédöröm biztosítása: arra nevelni a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- ✓ Lehetőséget teremteni minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- ✓ Képesé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- ✓ A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- ✓ A beszédészívonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- ✓ Beszédmegértés fejlesztése.
- ✓ Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- ✓ A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.

- ✓ A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Szívesen beszél, beszéde kifejező, érthető és összefüggő.
- ✓ Alkalmazza a párbeszéd jellegzetes fordulatait: udvariassági kifejezések, figyelemfelhívás, köszönés, stb.
- ✓ Többnyire türelmesen meghallgatja társai és a felnőtt beszédét.
- ✓ Megérti mások beszédét.
- ✓ Képes helyesen szerkesztett, egyszerű összetett mondatokban fogalmazni.
- ✓ Megfelelően használja a névmásokat, a névutókat, a jelen és múlt idejű igeidőket, képzőket, ragokat, névelőket.
- ✓ Az anyanyelvnek megfelelő hanglejtéssel, a beszédhelyzethez illeszkedően használja az állító és tagadó mondatokat, a felkiáltást, a felszólítást, az óhajtást.

10.1.2 MATEMATIKA

Programunk az ismerettartalmak komplex kezelésére a komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Nagy jelentőséget tulajdonítunk az aktivitásnak, az együttműködésnek és a tevékenységben elérhető eredménynek.

Az óvodában a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve a **matematikai tanulás több formája valósulhat meg:**

- utánzásos, minta-modellkövető,
- spontán játékos tapasztalatszerzésre, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés
- gyakorlati problémafelvetés és feladatmegoldás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok,
- az óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

Feladata:

- **5 éves korig bevezetés a matematikába**
  - A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése.
  - A matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.
- **5 éves kortól az intenzív fejlesztés**

- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése.
- Részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.
- Tevékeny élet megkedveltetése, eligazodás a gyakorlati életben.
- A logikus és kreatív gondolkodás fejlesztése.

A gyermek már az óvodába kerülés előtt felfigyel a dolgok mennyiségi és minőségi összetevőire. Érdeklődéssel fordul a matematikai információk felé. Az óvodai nevelés építhet ezekre a korai tapasztalatokra, még akkor is, ha azok pontossága csak a gyermek számára fontos, érzelmileg hangsúlyos helyzetekben megbízható. Az óvodáskort jellemző gondolkodási sajátosságokkal (invariancia, állandósság hiánya) a matematikai nevelés folyamán is számolni kell. Fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket időben kövesse a tudatosabb óvodai nevelés, a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel. Az óvodáskort jellemző fejlődésbeni egyenetlenség, a korai családi fejlesztés eltérései azt sugallják, hogy a matematikai nevelés terén két életkori szintet jelöljünk meg:

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A perceptuális, a motoros, a verbális és a szociális tevékenységek aktív átélése együttesen nyújt lehetőséget a matematikai ismeretek és összefüggések megláttatására. A komplex foglalkozások alkalmat adnak arra, hogy a korábban mozaikszerűen megszerzett benyomásokat rendszerezzük, a megfigyelések, tapasztalatok körét szélesítsük és mélyítsük, a spontán tanultakat rögzítsük. Bármilyen gyakori is a játékban és egyéb tevékenységekben szerzett, belső érdeklődésből fakadó tanulás, a gyermek negyedik életéve után egyre gyakrabban igényli és képes is kisebb- nagyobb csoportban az óvodapedagógus által irányított formában a mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására. Az óvodapedagógus és a társak jelenléte mobilizálja a gyermek tanulási teljesítményét, tudását, viselkedésének és magatartásának tartalékait. Azt, hogy a matematikai nevelés tartalmából melyiknél elégedhetünk meg a játékidőben szerzett benyomásokkal, vagy mely matematikai összefüggést dolgozzuk fel foglalkozáson, az óvoda- pedagógus dönti el.

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhetők. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, probléma megoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható. Játék és szabadidőben folyamatosan létrejöhetnek olyan szituációk, melyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére akkor, ha az óvodapedagógus képes az adódó lehetőségek felismerésére és kihasználására.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- ✓ Olyan eszközök, és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- ✓ A komplex matematika foglalkozásoknak vagy kötetlen kezdeményezéseknek minden esetben támaszkodnia kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- ✓ A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építetten szükséges megvalósítani.
- ✓ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése.
- ✓ Minden olyan létrejövő szituáció felismerése és kihasználása, mely alkalmas matematikai tartalmak közvetítésére.
- ✓ A feldolgozandó anyag mennyisége kevesebb legyen, de tartalmában sokkal mélyebben rögzüljön, ezért több időt biztosítson egy-egy témában való elmélyülésre, gyakorlásra.
- ✓ Tegye lehetővé, hogy a gyerekek minél több érzékszervükkel szerezzenek matematikai tapasztalatokat, hogy ezek az ismeretek beépüljenek ismereteik közé és tudják használni más helyzetekben is.
- ✓ Olyan témakörök választása, amelyekről a gyerekek folyamatosan szerezhetnek spontán tapasztalatokat is az élet különböző helyzeteiben.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Képes két kiterjedést, vagy mennyiséget egymással egyenlővé, ugyanannyivá tenni, vagy valaminél kisebbet, kevesebbet, nagyobbat, többet létrehozni.
- ✓ Helyesen használja a tő és sorszámneveket.
- ✓ Helyesen használja a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.
- ✓ Megkülönböztet igaz és hamis állításokat
- ✓ Képesek különböző szempont szerinti csoportosításra
- ✓ Érti és használja a mennyiségek összehasonlítása során megismert szavakat, fogalmakat.
- ✓ Képes megadott minta szerint építeni.
- ✓ Tud 10-es számkörben bontani, részhalmazokat egyesíteni. Meg tudja állapítani, több, kevesebb vagy ugyanannyi-e.
- ✓ A tárgyakat legalább 10-ig meg tudja számlálni, össze tudja hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- ✓ Ismer néhány mértani testet, síkmértani formát.

10.2. A TÁRSADALMI GYAKORLAT BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEIT TÜKRÖZŐ KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK:

10.2.1. TERMÉSZET - TÁRSADALOM – EMBER

A tevékenységközpontú program célja az, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli étellel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára. Azt kell benne megerősíteni, hogy mennyire összefügg mindez egymással és milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak. Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire. Ez képezi majd az alapját a később kialakuló természetszeretnek. A fák, a virágok, az apró kis állatok megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermekeknek. A séták, kirándulások, az óvoda udvarán és kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermeknek. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a gyermek a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről. Már az óvodában fel lehet és fel kell készíteni a gyermeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. A gyermeket demokratikus társadalmi rendben való élésre készítjük fel, amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. Meg lehet éreztetni a gyermekekkel, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez pedig a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges. Természetesen ide tartozik a mások (idősebbek, felnőttek, társak) tisztelete és szeretete is. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. Ugyanakkor lehetőséget kap az önálló véleménynyilvánításra, önbizalmának növelésére. A komplex foglalkozás keretén belül egészen odáig mehetünk el, hogy az óvodás gyermek számára megtapasztalható és ezáltal megérthető társadalmi folyamatok között még a gazdasági kérdések is felszínre kerülhetnek.

A környezetvédelem vagy a problémák erőszakmentes megoldásának kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe. A természet-

társadalom- ember egymástól függő, egymást feltételező, egymást kiegészítő fogalmak rendszere, melynek lényege a kisgyermek szintjén már óvodáskorban is megérthető, megérezhető.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Az óvodapedagógus feladatai a foglalkozások megszervezésében:

- ✓ Erősítjük a gyermekekkel veleszületett spontán érdeklődést és kíváncsiságot, amelyet a világ jelenségei iránt tanúsítanak.
- ✓ Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben
- ✓ Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből
- ✓ Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez
- ✓ A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg
- ✓ Biztosítsuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és/vagy virágoskert működjék, ha lehetőségünk adott, próbálkozzunk kisállatok tartásával is.
- ✓ A környezet iránti kíváncsiság felkeltése
- ✓ Egészségnevelési elvek megismerése, környezettudatos magatartás kialakítása (szelektív hulladék, újrahasznosítás és energiatudatosságra nevelés)
- ✓ Alkalmazzuk a megismerési folyamatban a gondolkodást, érzékelést, intuíciót.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Komplex tapasztalat-szerzési lehetőségek keretében a gyermek igyekezzen megérteni és megismerni az őt körülvevő világot, a saját környezetét.
- ✓ Megkülönbözteti az évszakokat, ismerik jellemző jegyeiket.
- ✓ Felismeri a napszakokat, a tevékenységeket, természeti jelenségeket hozzá tudja kapcsolni.
- ✓ Környezetéről elemi ismeretekkel rendelkezik. Tudja családjuk nevét, lakcímét, a szülők foglalkozását, saját születési helyét, idejét.

- ✓ Tudja óvodája nevét, tud tájékozódni közvetlen környezetükben.
- ✓ Ismeri és betartja környezete közlekedésének legfontosabb szabályait, meg tud nevezni néhány közlekedési eszközt.
- ✓ Ismeri a színeket, azok világosabb, sötétebb árnyalatát.
- ✓ Megnevezi saját testrészeit, érzékszerveit.
- ✓ Közvetlen környezetükből ismer néhány növényt, állatot, részt vesz ezek gondozásában, a természetvédelmi tevékenységben.
- ✓ Az ünnepeket és a hozzá kapcsolódó szokásokat ismeri
- ✓ A gyermek játékában, szabadidős tevékenységében jelenjenek meg azok az ismeretek (a testápolástól kezdve a helyes viselkedésig), amelyek megalapozzák a társadalomba való beilleszkedést, a szocializálódást.
- ✓ Óvja környezetét korának megfelelően.
- ✓ Legyen tisztában a környezetvédelem fontosságával.
- ✓ Ismerje a helyi és nemzeti hagyományokat, a keresztény kultúra értékeit, kötődjön szülőföldjéhez.

10.2.2. SZÜLETÉSTŐL-FELNŐTTKORIG

A természet- társadalom- ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódnak és a nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újrjátsszák életüket. Újraélik az óvodában mindazt, amit a mindennapokban a családban, az óvodában vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak. A környezettel való szoros kapcsolat az élet- folyamatok újrjátsszása nemcsak arra ad lehetőséget a gyermeknek, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegíti számára a társadalomba való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást. A születéstől-felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex foglalkozások magukban foglalják a testápolástól, a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. A szokások elsajátítása, a társadalomban való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása valósulhat meg játékosan, a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével. Ez a komplex foglalkozás hagyományos értelemben nem is nevezhető foglalkozásnak, hiszen játékidőben, szabadidőben, vagy a nap bármely időszakában megvalósíthatók az itt jelentkező feladatok.

Az óvodapedagógus feladatai a foglalkozások megszervezésében:

- ✓ Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben

- ✓ Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyerekek saját természeti és társadalmi környezetükből
- ✓ Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez
- ✓ A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg
- ✓ Biztosítsuk a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és/vagy virágoskert működjék, ha lehetőségünk adott, próbálkozzunk kisállatok tartásával is.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ A gyermek játékában, szabadidős tevékenységében jelenjenek meg azok az ismeretek (a testápolástól kezdve a helyes viselkedésig), amelyek megalapozzák a társadalomba való beilleszkedést, a szocializálódást.

10.3. MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK

A művészet ismerete, szeretete, esetleg valamely művészeti ág művelése, az egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodáskorban elkezdődhet. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvodapedagógus mindennapi feladatai közé tartozik megismertetni a kicsiket a világ szépségeivel. Megcsodálni egy madár énekét, megvizsgálni az őszi falevél színeit, a virágzó fákat vagy egy szép színes mesekönyvet kezünkbe venni ugyanazt az esztétikai élményt jelentheti. Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy esztétikus, egyszerű, átlátható, nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. A szépen berendezett csoportszoba, az óvoda esztétikussága és harmóniája komoly hatást gyakorol a gyerekekre. Nem lehet elégszer elmondani azt sem, hogy egy kellemes benyomást keltő, jó ízlésű óvodapedagógus mennyit tud tenni szinte észrevétlenül, saját példájával a művészeti nevelés érdekében. A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. Mindez azt jelenti, hogy a művészeti nevelés mindenképp az egyéniség színeinek kibontakoztatását jelenti. Ezért sohasem célszerű sémákat, felnőtt által kigondolt elképzeléseket megvalósítani a gyerekekkel. Mindig arra törekedjünk, hogy ő maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.

A kreativitás az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata. Akinek van fantáziája, vannak ötletei, aki problémák megoldásán

dolgozik, aki gondolatait és érzéseit ki tudja fejezni, aki önmagát új, másfajta módon éli meg, az kreatív ember. Az újat alkotás, a változások elindítása, az önálló egyéniség kifejezése szintén a kreatív emberek sajátossága. Az óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több alkalmat kell adni arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban, stb.. kifejezésre juttassák. A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú feladat. Minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. Az óvodapedagógus felelőssége igen nagy, hiszen a gyermek fogékony mindenre, mindent befogad, minden érdeklő, mindent utánoz, mindent válogatás nélkül kedvel. Az óvodapedagógus véleményét - különösen akkor, ha szeretetteljes kapcsolatban van vele - szinte fenntartás nélkül elfogadja. Amit az óvó néni szépnek lát, az neki is tetszeni fog. Ezért fontos, hogy jó ízlésű, művészetet kedvelő ember foglalkozzon a kisgyermekkel.

A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe a mese-vers, az ének-zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája. A művészeti tevékenységek tehát nem egy foglalkozást jelölnek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor. A komplexitás itt nem jelent mást, mint az életben egyébként előforduló jelenségek megörökítését valamilyen formában. Az ősszel lehulló falevelet színezhethetjük, festhetjük, lerajzolhatjuk, énekelhetünk és mesét, verset mondhatunk róla, bábokat készíthetünk belőle. Ez így együtt jelentkezik a valóságban is és ennek kell visszatükröződnie a foglalkozásokon is. Ismételten le kell szögezni azonban, hogy foglalkozásoknak tekintjük a szabad természetben lezajló bármilyen megfigyelést, sétát, tehát foglalkozás alatt nem kell feltétlenül a klasszikus értelemben vett foglalkozásokra gondolni.

10.3.1 MESE-VERS, DRAMATIZÁLÁS, BÁBOZÁS:

Az érzelmi biztonság megteremtésének és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze. A mindennapos verselés, mesélés, mondókázás az óvodáskorú gyermekek alapvető szükséglete.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese- képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével a gyermekeknek érzelmi – értelmi élményt adnak. A verselés és mesélés élmény a kisgyermek számára. Szeretik a verseket, meséket, örömet okoz nekik, kérik, várják az újabb és újabb élményt. A tervezett meséket mindig közösen (az egész csoport együtt) hallgatják, de vannak olyan helyzetek (játékidőben, szabadidőben), amikor csak egy-egy gyereknek mesélünk. Verselni együttesen, kisebb csoportokban és egyéneknél is szoktunk. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, oldja szorongásait, feloldást, megoldást kínál, segíti élményei feldolgozását. Az óvodában a népi, a klasszikus, és a kortárs műveknek egyaránt helye van. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi- népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. A korosztálynak megfelelő mese megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának, világképének, a világ megismerésén túl segíti a világ befogadását. A gyermekek saját vers-, és mesealkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik nagyon fontos formája. Mesélni, verselni mindennap szükséges. Nem teszünk különbséget a kezdeményezés és az elalvás előtti vagy spontán mesélés között. Mindkettő nagyon fontos a maga helyén és idején. A lényeg a kellemes légkör, a szabad és önfeledt mesélés és mesehallgatás. A mesélés és verselés megvalósulási formái mindig az alkalomtól függenek. Lehetőség adódik a frontális, a mikro csoportos, páros és egyéni foglalkozásra is.

Az óvodapedagógus feladatai a foglalkozások megszervezésében:

- ✓ A feltételek biztosítása (nyugodt légkör, hely, idő, eszköz stb.).
- ✓ Az irodalmi anyag igényes összeállítása a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően, tartalmazzon mondókát, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történetet.
- ✓ Elsősorban a magyar népmesekincs megismertetése, de válogatunk klasszikus és kortárs irodalmi művekből és más népek meséi közül is.

- ✓ Anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelésével az ősi források felhasználásával a régi értékek és hagyományok közvetítése.
- ✓ Felhívni a szülők figyelmét az élőszóban történő mesélés fontosságáról és hatásáról.
- ✓ Belső képalakítással, képzeletfejlesztéssel az olvasóvá válás elősegítése.
- ✓ Könyvtárlátogatás szervezése.
- ✓ Segítse elő a gyerekek önálló vers, mese mondását, neveljen a könyv szeretetére, megbecsülésére.
- ✓ A gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeinek biztosítása a mesék dramatizálásához, bábozásához.
- ✓ Lehetőségek teremtése a gyermekek önálló szöveg és mesemondásához, a gyakori ismétléshez.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Szívesen, örömmel hallgasson mesét, verset, nézzen gyermekeknek szóló bábjátékot, színdarabot.
- ✓ Ismerjen magyar népmeséket, népi mondókákat, rigmusokat.
- ✓ Szívesen használja a bábozás kellékeit és vegyen részt a mesék dramatizálásában.
- ✓ A dramatizálás, bábozás során értelmezést segítő gesztusokat, jellemző utánzó mozgásokat használnak, kifejező mimikájuk, hanghordozásuk.
- ✓ Tud meséket, történeteket kitalálni és mozgással megjeleníteni, kifejezni.
- ✓ Jegyezze meg a mese cselekményét, legfontosabb szereplőit.
- ✓ A szereplők viselkedésében és tetteiben érzékelik az alapvető erkölcsi kérdéseket.
- ✓ Kapcsoljon ismert irodalmi szöveget adott ünnepi alkalmakhoz, a gyermeket körülvevő világ jelenségeihez.
- ✓ Tudja a megismert szavak jelentését, a nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzze mondatait.
- ✓ Legyen képes az irodalmi művekben hallottak képi megjelenítésére.
- ✓ Tudja figyelmesen végighallgatni társait, óvónőjét.

10.3.2 VIZUÁLIS TEVÉKENYSÉGEK (GYURMÁZÁS, AGYAGOZÁS, RAJZOLÁS, FESTÉS, BATIKOLÁS, VÁGÁS, RAGASZTÁS, VARRÁS, BARKÁCSOLÁS):

Az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi – plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak

képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. Megismertetjük a gyermekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel, az eszközök használatával.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagságára épül. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. A tevékenységek közben kialakulnak azok az igények, melyek az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására készítetik a gyermekeket.

A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően hasznosíthatók a vizuális tevékenységek számára az ünnepek, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat. Ahhoz, hogy kibontakozhasson a gyermekek alkotókedve, teljes önállóság szükséges. Az ötlettől a megvalósításig főként bátorítást, útmutatást és dicséretet várnak a gyermekek.

Az óvodapedagógus feladatai a foglalkozások megszervezésében:

- ✓ Alkotó, szabad légkört biztosít a gyermeki ábrázolás ösztönzése érdekében.
- ✓ A gyermekek számára a tevékenységekhez szükséges hely, eszközök, felszerelések, anyagok biztosítása.
- ✓ Minél több idő és lehetőség biztosítása a vizuális tevékenységek gyakorlásához.
- ✓ A különböző eszközök helyes, balesetmentes használatának bemutatása, megismertetése.
- ✓ A különböző anyagok, technikák és eljárások megismertetése.
- ✓ Minél több ötletet, változatos megoldási lehetőség biztosítása életkornak megfelelően, tapasztalatok nyújtásával.
- ✓ Sokoldalú, változatos tevékenykedéssel biztosítja a gyermek élmény és fantáziavilágának gazdagodását, annak képi kifejezését.
- ✓ Segíti a gyermek egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodva a képi-, plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódás és rendezőképesség alakulását

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol.
- ✓ Rendeltetésének megfelelően használja és tartsa tisztán az eszközöket.
- ✓ Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót.
- ✓ Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- ✓ Tudjon kifejezni képi ábrázolásban térviszonyokat, hangsúlyozza alkotásaiban a jellemző jegyeket, formákat.
- ✓ Tudja alkalmazni mintakövetéssel a technikai eljárásokat.
- ✓ Megfigyelés után tudjon formát mintázni.
- ✓ Ábrázolása változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
- ✓ Készítsen és díszítsen tárgyakat saját elképzelései alapján.
- ✓ Alkotásaikban téri viszonyok, a mozgás, részletek kifejezően tükröződnek.
- ✓ Legyen véleménye saját, valamint társai művéről, a hibákat – megbeszélte módon – igyekezzék önállóan javítani.
- ✓ Rendelkezzék koordinált szem- és kézmozgással.
- ✓ Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- ✓ Kialakul a kézdominancia (bal, jobb).

10.3.3 ÉNEK-ZENE, ÉNEKES JÁTÉK:

A zenei nevelés, amely a művészeti nevelés körébe tartozik, az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre. A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Fontosnak tartjuk óvodásaink zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési készségének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztését.

Komplexitása abban áll, hogy fejleszti a gyermekek zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját. Serkenti a gyermekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát. A zenei elemeket a helyes, szép előadásmódból, utánzással gyakorolják a gyermekek. Az élő zene, az éneklés természetesen ösztönöz a tiszta csengő

hangképzésre, az egyenletességre, a mérőütés szívdobbanásonkénti lüktetésére, a tempó, a dinamika, a hangmagasság változásaira, a zenei hangsúlyok kiemelésére.

Az énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességének, kreativitásának alakításában.

Tudatosan megismertetjük a gyermekeket a természeti és tárgyi környezetünk hangjaival. Az óvodánk folyamatosan bővíti zenei eszközkészletét. (pl. ritmushangszerek, lemezek, szerepjáték eszközei, táncruhák, egy-egy dalt előhívó képek, jelképek, stb.)

Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására.

Az óvodapedagógus feladatai a foglalkozások megszervezésében:

- ✓ A gyerekekkel szoros érzelmi kapcsolat kialakítása és meghitt légkör teremtése
- ✓ A gyermekek élményekhez juttatása és zenei érdeklődésük felkeltése énekléssel és zenehallgatással.
- ✓ Zenei ízlésük, esztétikai fogékonyságuk formálása.
- ✓ Az éneklés megszerettetése és tiszta éneklésre szoktatás példamutatással.
- ✓ Gyermekdalok, igényes kortárs művészeti alkotások, népdalok megismertetése.
- ✓ A zenei hallás, ritmus érzék, harmonikus, szép mozgás fejlesztése az egyéni sajátosságok figyelembevételével
- ✓ A gyermekek biztonságérzetének növelése, gátlásainak feloldása, önfegyelmeinek, közösségi érzésének és magatartásának alakítása.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- ✓ Élvezettel hallgat zenét.
- ✓ Szívesen játssza a népi dalos játékokat.
- ✓ Tud ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- ✓ Tud néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni.
- ✓ Tud dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- ✓ Tud társaival térformákat alakítani.
- ✓ A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi.

- ✓ Örömmel vesz részt - akár irányítás nélkül is - a közös éneklésben, dalos játékokban, szerepeket vállal.
- ✓ Felismeri a halk-hangost, és tud halkán, hangosan énekelni, beszélni.
- ✓ Képes differenciálni és felismerni a zenei hangokat, a tárgyi- és természeti környezet hangjait.
- ✓ Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. Tudja mindkettőt mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.
- ✓ Megbeszélés, vagy egyéni ötletek alapján az éneklést ütőhangszerekkel tudja kíséni.

10.4. AZ EGYÉN TÁRSADALMI FELADATAIT TUDATOSÍTÓ, KÉPESSÉGEIT FEJLESZTŐ ISMERETEK, TEVÉKENYSÉGEK

10.4.1. TESTI FEJLESZTÉS- TESTNEVELÉS

A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés. A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékokban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembevevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll. A mozgásfejlesztéshez tehát hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgáslehetőséget, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembevételével. Rendkívül fontos a szabad levegőn való tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása, melyhez rossz idő esetén megfelelő helyet biztosít a fedett teraszunk. A gyermekek napirendjét úgy állítjuk össze, hogy azzal elkerüljük az egyoldalú terhelést és lehetőleg felváltva biztosítsuk a mozgást és az üléssel együtt járó tevékenységeket. A mozgás és pihenés egyensúlyának biztosításával sikerülhet a gyermekek egyoldalú igénybevételét elkerülnünk.

Az egészséges életmód szokásainak megalapozását óvodáskorban kell elkezdenünk. A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgás- műveltség fejlődésének. Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükség. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltétel biztosításán túl azonban az óvodapedagógus és a gyermek aktív

együttműködése is elengedhetetlen. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20 perces testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

A mozgásfejlesztés feladatai:

- Legyen lehetőségük a gyermekeknek saját testük mozgását átélni.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Folyamatosan fejlődjön a gyermekek mozgása és egyensúlyérzéke.
- A kéz finommozgásainak fejlesztésére változatos lehetőségek biztosítása
- A gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakulásának elősegítése

Óvodánk csatlakozott a Bozsik programhoz, melynek célja az óvodáskorúak megismertetése, megszerettetése a labdarúgással.

Az MLSZ óvodás programjának célkitűzése a gyermekek sokoldalú mozgáskultúrájának fejlesztése, a sportolás megszerettetése, a tehetségek felfedezése és egyesületekbe történő közvetítése.

A gyerekeknek heti egy alkalommal labdajátékos tevékenységet szervezünk. A „Grassroots szervező” tanfolyam elvégzése alapokat adott a labdás játékok szervezéséhez. A nevelési év során az MLSZ Ovi- Foci Fesztiválokat rendez, melyek még több élményt biztosítanak a gyermekeknek. A legtehetségesebb gyermekek átkerülhetnek az egyesületi programokba. A fesztiválok, tornák garantálják a jó élményeket, a gyerekek év végén ajándékokat is kapnak (érem, oklevél, labda)

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi testnevelés megszervezésében:

- ✓ Minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- ✓ Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit. Adjon ötleteket, irányítsa a gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- ✓ Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet jelentsen a gyermekek számára.
- ✓ A megvalósítás során rugalmasan alkalmazkodunk a spontán szituációkhoz, egyéni mozgásfejlettséghez, terhelhetőséghez.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✓ Szívesen mozog, igényévé válik a mindennapos mozgás.
- ✓ Vannak kedvenc mozgásos játéka, melyek megszervezésében önálló.
- ✓ Biztonságosan tájékozódik a térben, pontosabbá válik térészlelése.
- ✓ Összerendezettebbé válik mozgása, kialakul testsémája, mozgásharmóniája.
- ✓ Egyéni képességeik (kondicionális és koordinációs képességek) lehetővé teszik a természetes és tanult mozgásformák magabiztos kivitelezését.
- ✓ A mozgásos tevékenységekben jól terhelhető, kitartó.

11. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolakezdés fontos feltétele a testi, lelki és szociális érettség megléte.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

12. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, EGYÉB RENDEZVÉNYEK

Az óvodai ünnepek jelentős alkalmak óvodánk életében. Tartalmasabbá és színesebbé teszik gyermekeink számára a hétköznapokat. Egyik kiemelt feladatunknak tekintjük a szülőföldhöz való kötődés, hazaszeretet megalapozását, továbbá az ünnepek, ünnepélyek, hagyományok és jeles napok értékeinek megóvását és méltó ünneplésének megszervezését. A jó hangulatú,

közös örömet jelentő ünnepek, hagyományok, jeles napok megtartása erősíti a gyermekben összetartozás érzését, kortárs kapcsolataik fejlődnek. Megismerik a legfontosabb jeles napjainkat, népi hagyományainkat és kialakul bennük az ünnepekhez szükséges megfelelő magatartásforma. Az ünnepekhez, megemlékezésekhez fűződő beszélgetésekkel, mesékkel, versekkel és dalokkal érzelmileg ráhangoljuk a gyermekeket az ünnepélyekre. A beszélgetések során ismereteket nyújthatunk az ünnep belső tartalmáról és megtudjuk, hogy a gyermeknek mit jelent az adott jeles nap.

Az ünnepek után az élmények feldolgozása még hetekig témát ad a gyermekeink játékának és alkotó tevékenységének. Jeles napjaink egy része zártkörű, gyermekeinknek szóló programokat kínál, más részük nyitott a családok felé. A gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődésüket, kialakult hagyományainkat, a szülők igényeit és környezeti adottságainkat figyelembe véve állítottuk össze programjainkat:

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek, rendezvények:

- Szüret
- Szent Mihály napi hagyományok
- Szent Márton napi hagyományok
- Mikulás várás
- Adventi készülődés, karácsonyi ünnepkör
- Farsangi népszokások, kiszézés
- Húsvéti néphagyományok
- Anyák napja
- Gyereknapi
- Évzáró- nagycsoportosak búcsúja

Nemzeti ünnepeink:

- október 23.
- március 15

Alkalmához illő mesékkel, versekkel, dalokkal és mozgásos játékokkal készülünk.

Természettel kapcsolatos ünnepek:

- Állatok világnapja (október 4.)

- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 10.)

Egyéb ünnepek, rendezvények:

- Születésnap, névnap
- Múzeum, könyvtár, művelődési ház és színházlátogatás

---

13. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Óvodánk nevelő-oktató munkája csak akkor lehet eredményes, ha partnereinkkel megfelelő kapcsolatot építünk ki. Az eredményes partnerközpontú együttműködés során óvodánk arra törekszik, hogy megismerje a közvetlen partnerek igényeit, elvárásait és az óvoda alapelveit, céljait, feladatait azokkal összehangolja az együttműködés érdekében. A partnerközpontú óvodai nevelés alapvető feltétele, hogy a szülők és óvodapedagógusok, nevelő-oktató munkát segítő dolgozók között bizalmon alapuló együttműködés alakuljon ki. Ennek érdekében határoztuk meg óvodánkban a kapcsolattartás, az együttműködés lehetséges módjait, formáit.

13.1. AZ ÓVODA ÉS CSALÁD

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Óvodai nevelő munkánk a családi nevelésre épül, saját nevelési céljainkat és feladatainkat annak kiegészítéseként terveztük meg. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvoda a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. Az együttműködés során figyelembe veszi a családok sajátosságait, nevelési szokásait, nevelési módszereit. A gyermekek személyiségének fejlődéséhez fontos a családdal való szoros, egyenrangú, partneri, bizalmi kapcsolat kiépítése.

Az együttműködés formái:

- Óvodai beíratás, a befogadás időszaka- szülővel
- Családlátogatás
- Szülői értekezletek
- Nyílt napok
- Fogadóórák
- Közös programok, kirándulások, kézműves délutánok,
- Szülői szervezeten keresztül

13.2. FENNTARTÓ

Fenntartónk a szakmai autonómiát figyelembe véve biztosítja az intézmény működését.

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. A fenntartó irányába speciális információ szolgáltatás folyik, amely elengedhetetlen az intézmény megfelelő működéséhez, gazdálkodásához és szakmai munkájához.

A jó kapcsolat biztosítása érdekében meghívjuk a fenntartó képviselőit az óvoda által szervezett műsorokra, ünnepélyekre, hagyományos rendezvényeinkre, és mi is részt veszünk a községi rendezvényeken.

Az együttműködés formái:

- Szóbeli tájékoztatás
- Beszámoló
- Speciális információ szolgáltatás az intézmény működéséhez, gazdálkodásához és szakmai munkájához kapcsolódóan
- Rendezvények, ünnepélyek

13.3. AZ ÓVODA- ISKOLA KAPCSOLAT

Az óvoda-iskola átmenet könnyítése érdekében, az óvoda rendszeres partneri kapcsolatot ápol a szomszéd településen működő, lakóközvet szerinti Herédi Általános Iskolával, mivel a tanköteles korú gyermekek többsége ott kezdi meg tanulmányait. A partneri együttműködés elengedhetetlen a gyermekek folyamatos és zavartalan személyiségfejlődésének érdekében, **valamint az iskolára való felkészítés tekintetében.**

Az együttműködés formái:

- A tanítók nyílt nap alkalmával betekinhetnek tevékenységeinkbe.
- Látogatás az iskolába a leendő elsősökkel.
- Az első osztályosok iskolai beilleszkedését figyelemmel kísérjük,
- Rendezvényeken, programokon való közös részvétel.

13.4. NEVELÉSI-, OKTATÁSI-, SZAKSZOLGÁLATI-, KULTURÁLIS ÉS EGYÉB INTÉZMÉNYEK

Az intézmény a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, valamint a beiskolázás érdekében és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel, szervezetekkel.

A gyermekvédelmi feladataink keretein belül az óvoda vezetője folyamatos kapcsolatban áll a **védőnővel**, aki a látogatások alkalmával elvégzi a szükséges szűrővizsgálatokat, valamint megbeszéli az óvodapedagógusokkal az aktuális szociális- és egészségügyi problémákat. **A gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézménnyel, valamint a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek szakorvosával való kapcsolattartás fontos feladatunk.**

A nevelési év elején tesznek személyes látogatást a **Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Hatvani Tagintézményének** munkatársai, amikor elvégzik a tanköteles korú gyermekek szűrő vizsgálatait és a logopédiai szűréseket, ami alapján javaslatot tesznek a gyermekek egyéni fejlesztésére. **Az SNI, illetve a BTMN feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a gyermek további egy nevelési évig történő óvodában maradását támogató előzetes szakértői vélemény kiállítását elvégzik.** Az óvoda vezetője rendszeresen részt vesz az intézmény által szervezett szakmai programokon, konferenciákon.

Az óvodavezető rendszeres kapcsolatot ápol a **Család és Gyermekjóléti Szolgálattal, Gyámhivatallal** a gyermekvédelem szakembereivel, ami elengedhetetlen a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében. Az információkról és az azonnali intézkedést igénylő problémákról rendszeresen beszámol az óvodavezetőnek, amennyiben az szükséges, az óvodavezető felveszi a kapcsolatot az illetékes hatóságokkal.

Szülői kérelem hiányában a gyermek tankötelezettsége megkezdésének halasztását a Gyámhatóság is kezdeményezheti, mely folyamatban a tankötelezettség törvényi főszabálytól eltérő megkezdése érdekében az óvoda szakmai álláspontjának kifejtése érdekében a Gyámhatósággal való kapcsolattartás feladatunk.

A közművelődési intézményekbe (színház, múzeumok, állatkert, könyvtár stb.) látogatásokat szervezünk a nevelési év folyamán, a gyermekek életkori sajátosságaik és érdeklődésük figyelembe vételével. Alkalmanként a szülők részvételéhez is lehetőséget biztosítunk ezeken az alkalmakon. A hagyományörzés jegyében igyekszünk szoros kapcsolatot ápolni a **Kökényesi Hagyományörző Egyesülettel**.

Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek egyházi jogi személy által szervezett hitoktatásban vehessenek részt, a szülői igényeknek megfelelően.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az Oktatási Hivatallal való kapcsolattartás tartalma:

- A gyermek 6. életévének betöltése után a tankötelezettség megkezdésének halasztását kizárólag egy alkalommal és egy nevelési évre kérelmezheti a szülő az Oktatási Hivataltól. Ha a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői bizottsága a sajátos nevelési igény (SNI), illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség (BTMN) feltárásával összefüggésben végzett vizsgálat keretében a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidőn belül szakértői véleményében javasolja, hogy a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben részesüljön, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség.
- A kijelölt óvoda vezetője a megküldött szakértői vélemény alapján értesíti a hivatalt, ha a gyermeket az óvodába nem írták be.
- Oktatás-képzés igénybevétele (pl. diabéteszes gyermekek ellátása, stb aktualitásnak megfelelően).
- Minősítések, tanfelügyeleti ellenőrzések lebonyolítása.
- Digitális tartalmak elérése.

Az ételmezést ellátó szolgáltatóval (Malsan Kft.) való kapcsolattartás tartalma: Az egészséges életmódra nevelés vonatkozásában az egészségfejlesztési program megvalósításának érdekében a vezető folyamatos kapcsolatot tart az ételmezést szolgáltató vezetőjével és dietetikusával a magas telítettség-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére irányuló teendők egyeztetése, rögzítése és megvalósítása érdekében, illetve diétás étkezés tekintetében.

---

14. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSE

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen.

Óvodánk pedagógiai légkörét és a dolgozók szemléletét áthatja az inkluzív (befogadó)

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos

pedagógiai elveivel való azonosulás, a fokozott differenciálásra törekvés, hiszen minden gyermek más és más.

Intézményünk ellátja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai közül az **integráltan nevelhető enyhe fokban mozgássérült, látássérült, hallássérült, valamint a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelését.**

Alapelveink az integrálásban:

- Inkluzív pedagógiai szemléletmód.
- Az esélyegyenlőség megteremtése.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejleszthetőségében vetett bizalom.
- A gyermekek fejlődési üteméhez igazodó differenciált elvárások.
- A gyermekek állapotából fakadó, egyéni szükségleteik által meghatározott speciális módszer- és eszközrendszer alkalmazása.

A sajátos nevelési igényű gyermek rehabilitációs, habilitációs célú fejlesztésének alapja a szakértői bizottság, szakértői véleménye. A fejlesztés céljait a fejleszthetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai- orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük. A fejlesztés szervezeti kereteinek megválasztását, az alkalmazott speciális módszereket és eszközöket minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

Az integrált gyermekek egyéni vagy csoportos fejlesztése elsősorban gyógypedagógiai kompetencia. Óvodai nevelésüket team munkában valósítjuk meg: a család, az óvodapedagógusok, a fejlesztőpedagógus, a logopédus, az utazó gyógypedagógus és a szakorvos szoros együttműködésével.

A sajátos nevelési igényű gyermek számára biztosított speciális feltételek:

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodó környezet, speciális bútorok biztosítása.
- Egyéni szükségletekhez igazodó speciális segédeszközök használata.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához.
- A sérült gyermek egyéni fejlődési üteméhez igazodó elvárások.
- A pedagógus érzelmi azonosulása az integrációval, megfelelő szakmai felkészültség.
- Elfogadó, támogató gyermekközösség kialakítása.

Feladataink az integrációban:

- A fogyatékból eredő sérült funkciók kompenzálása, helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával.
- Sérülés specifikus módszerek, technikák szakszerű megválasztása, alkalmazása.
- A speciális segédeszközök használatának a megtanítása.
- Fejlesztési javaslat kérése a szakszolgáltatótól.
- Egyéni fejlesztési terv készítése a gyógypedagógus iránymutatásaival.
- A befogadó gyermek - és szülői közösség érzelmi felkészítése.
- Elfogadó, támogató, empatikus csoportlétkör kialakítása.
- A sérült gyermek önállóságának fokozása.
- Az egészséges énkép, önbizalom kialakítása

14.1. SÉRÜLÉS SPECIFIKUS FEJLESZTÉS AZ ÓVODÁNKBAN

14.1.1. A MOZGÁSSZERVI FOGYATÉKOS (MOZGÁSKORLÁTOZOTT) GYERMEK

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

Kiemelt feladatunk:

- ✓ A gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és élettér biztosítása (akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközök).
- ✓ A mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése.
- ✓ Speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása.
- ✓ A tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése.
- ✓ Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése.
- ✓ Kognitív funkciók, különböző észlelési területek - a figyelem, emlékezet, téri tájékozódás fejlesztése.
- ✓ A megtanult mozgás alkalmazására nevelés.

14.1.2. A LÁTÁSSÉRÜLT- GYENGÉN LÁTÓ GYERMEK

A látássérült gyermekek a nevelési-oktatás szempontjából lehetnek: vakok alig látók és gyengén látók. Óvodánk az alapító okirat szerint integráltan a gyengén látó gyermek óvodai nevelését látja el.

Kiemelt feladatunk:

- ✓ A látási kontroll hiányosságainak korrigálása.
- ✓ A közös játékba integrálás elősegítése tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, tapintás, szaglás, íz-érzékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére.
- ✓ A közösséghez való alkalmazkodás támogatása, a közösség előtti szereplés gyakorlása.
- ✓ Az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet.
- ✓ A támpontokat adó, tapintható jelekhez kötött téri tájékozódás segítése.
- ✓ A higiénés szokások alakítása, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

14.1.3. A HALLÁSSÉRÜLT GYERMEK

A hallássérült gyermek a sérülés foka szerint siket vagy nagyothalló. A beszéd hallás útján történő megértésére nem vagy csak részben képesek. A hallás károsodása miatt a beszéd és nyelvi kompetencia sérül vagy teljesen elmarad. Korlátozott a nyelvi alapokon való fogalmi gondolkodás kialakulása.

A beszéd fogyatékos gyermeknél a beszédészlelés zavara áll fenn. Zavart a beszédfeldolgozás, a beszédazonosítás korlátozott, a megértés bizonytalan, az értelmezés akadályozott. A gyermek nem képes a hozzá intézett verbális megnyilatkozások adekvát feldolgozására.

Kiemelt feladatunk:

- ✓ A kommunikációs igény, beszédkedv megindítása.
- ✓ Hang-megnyilvánulási kísérletek bátorítása.
- ✓ Beszédérthetőség kialakítására való törekvés.
- ✓ Beszédérthetőség fejlesztése.
- ✓ Szókincsbővítés.
- ✓ Szájról olvasási készség fejlesztése.
- ✓ Alapfokú jelnyelvismeret elsajátítása.

---

15. TEHETSÉGGONDOZÁS AZ ÓVODÁNKBAN

Óvodánk kiegyensúlyozott légkörével, alacsony létszámú gyermekcsoportban változatos, kötetlen lehetőségeivel segíti, hogy felszínre kerüljenek a gyermekek adottságai, képességei.

Az óvodás gyermekeknél tehetségígéretről, tehetségre irányuló hajlamról beszélhetünk. A fejlődés belső menete és a környezeti hatások (nevelés) szerepet játszanak ennek az ígéretnek a megvalósulásában, alakulásában.

A tehetségígéret megmutatkozhat mozgásban, szociális képességekben, művészeti adottságokban vagy átlagon felüli intellektusban.

Minden esetben szükség van támogatásra, ösztönzésre, mely a további fejlődést elősegíti

Tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséges gyermekek korai jellemzői:

- Meglepő pontosságú, illetve részletességű hosszú- és rövidtávú memória.
- Az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra figyelni.
- Gyorsan kialakuló, változatos és gazdag szókincs.

- Fejlett képzelőerő, amely megnyilvánulhat korai szerepjátékokban.
- Korai figuratív rajzolás.
- Valóság és fikció korai megkülönböztetése.
- Absztrakt gondolkodás, amely ebben az életkorban főleg a nyelvi készségekben érhető tetten
- Saját személyről való tudatosság és önreflexió korai megjelenése
- Szenvedélyes érdeklődés a külvilág, az emberek, a tárgyak, természeti jelenségek, zene, gépek működése stb. irányában
- Fejlett koordináció és finommotoros mozgás.
- Érzelmi és/vagy értelmi intelligenciája átlagon felüli,
- Kreativitása, képzelete és fantáziája kiemelkedő.
- Problémamegoldó gondolkodása egyedi, önálló és produktív,
- Szokatlan gondolatok foglalkoztatják (halál, földön kívüli élet).
- Humorérzéke különlegesen fejlett.

Feladataink a tehetséggondozásban:

- ✓ Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a tehetségigéretnek minél korábban felfedezhető, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése biztosított.
- ✓ A tehetségigéretes gyermekek feltérképezése,
- ✓ Sokféle tevékenység kínálata, ezzel segítve a gyermekeknek érdeklődési irányaik felismerését.
- ✓ Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztés, képességfejlesztés.
- ✓ A gyermek pozitív én-tudatának kialakítása és erősítése.
- ✓ Az önmegvalósítási törekvéseinek támogatása
- ✓ Elfogadó és támogató környezet kialakítása.
- ✓ A tehetségfejlesztő programok megszervezése, az óvodai élet gazdagítása egyéb tevékenységekkel.
- ✓ A tehetségnek megfelelő óvodán kívüli szabadidős lehetőségek ajánlása a szülőknek.
- ✓ Pedagógusok továbbképzésének biztosítása e területen.
- ✓ Partneri kapcsolat tehetségfejlesztési szakértővel a tehetséges gyermek fejlesztésének érdekében

A nevelőtestület feladatai:

- A gyermekek tehetséggondozása, az átlagon felüli adottságainak kétéves intervallumban történő azonosítása a csoportokban, az adatok rögzítése a komplex gyermektükörbe, a gyermekek beválogatása a tehetséggondozó műhelyekbe, a műhelyek beindítása és működtetése, a műhelymunkák hatásvizsgálatainak elvégzése, valamint a dokumentumok folyamatos kitöltése.
- A szülők tájékoztatása, bevonása a gyermekek tehetséggondozása.

Az óvodai tehetséggondozásban a teljes nevelőtestület különböző szerepekben, feladatvégzésben vesz részt. Az óvodapedagógusok ellátják a csoportba járó 3-4-5 éves gyerekek folyamatos megfigyelését a tehetségígéretes adottságaiknak azonosítása érdekében. Mindkét óvodapedagógus tudatosan keresi a tehetségígéretekre jellemző személyiségjegyeket és a speciális tehetségterületek képességjellemzőit, hogy kellő szakmai érveléssel tudják alátámasztani, hogy egy-egy gyermek melyik műhelybe javasolnak.

A döntést adminisztrálni szükséges a gyermek öt éves korára. A műhelymunkában a beválogatott nagycsoportos korú gyermekek vesznek részt, akiknek a műhelyvezető 30 órás komplex tehetségprogramot készít, 15 modulban, ami októbertől április végéig tart.

Ennek a munkának az értékelése gyermekekkel, szülőkkel, óvodapedagógusokkal, intézményvezetővel és a műhelyvezető önértékelésével, hatásvizsgálatok formájában történik. A munkájukat műhelynapló alapján dokumentálja, amiben a minden fontos információ megtalálható a tehetséggondozás elméletének és gyakorlatának szempontjából.

A szülők tájékoztatása, bevonása a gyermekek tehetséggondozásába

A szülők esetében el szeretnénk érni, hogy megnyerjük őket a kora gyermekkori tehetségügynek. Ezért tudatosan építünk a partneri kapcsolatunkat velük.

A vezető óvodapedagógus bemutatja, milyen tehetségműhelyeket működtetünk az óvodában, ezzel minden gyermek érdeklődését lefedi a műhelytevékenységgel. Azoknak a gyerekeknek, akiknek az óvodapedagógusok nem tudják kimutatni az átlagon felüli speciális adottságát, azoknak interperszonális, intraperszonális képességeit fejlesztjük. A tehetséggondozásból egy gyermeket sem hagyunk ki, de azt a műhelyvezető dönti el, a gyermek képességei alapján, mennyi ideig vesz részt a gyermek a tehetséggondozó műhelyben.

A műhelyvezető rétegszülői értekezlet formájában tájékoztatja a szülőket, miben szeretne velük együttműködni. Lehetőséget adunk a szülőknek, hogy közvetlenül részt vehessenek a műhelymunkában, lássák gyermekeik érdeklődését, kreatív alkotómunkáját a tehetséggondozásban. Érzékelik ezen alkalommal a differenciált, kis létszámú nevelési formák személyiségfejlesztő hatásait. A szülők részt vesznek a hatásvizsgálatban, véleményük

további segítséget adjon az új pedagógiai gyakorlat megerősítéséhez, vagy tovább gondolásához.

Helyzetelemzés:

Nevelőtestületünk vallja, hogy minden kisgyermek tehetséges valamiben, és a tehetségcsírák már kora gyermekkorban fellelhetőek. Ennek szellemében végezzük mindennapi munkánkat, a felzárkóztatások mellett a kiemelt képességű gyermekek gondozását is végeztük és végezzük továbbra is.

Alapelvek:

Kidolgozzuk a tehetséggondozó óvodai programunkat, amely lehetőséget biztosít a tehetségcsírák hosszú távú fejlesztésére már az óvodáskor kezdetétől. Minden gyermeknek a legjobb képességét fejlesztjük tovább. Tehetségcsírákat, kivételes képességű gyermekeket fedezünk fel 3 éves kortól, akikkel egyénileg foglalkozunk. A tehetségműhelyekbe az iskolába menő gyermekek kerülnek. Műhelyeinkből egy nagycsoportos gyermek, sem maradhat ki, a sajátos nevelési igényű gyermekeknek is megtaláljuk azt a képességét, amiben erős. Kétéves megfigyelés után kerülnek a gyermekek a tehetségműhelyekbe. A tehetségműhely programját a gyermekek képességeit és fejlődését figyelembe vevő ütemtervek alapozzák meg, amelyeket rugalmasan kezelünk, új lehetőségeket is beépítve.

Óvodánkban a tehetséggondozást csak óvodapedagógus vezetheti. Egy nagycsoportos korú gyermek csak egy műhelyben vesz részt. A tehetségazonosításról a beválogatás után réteg szülői értekezleten adunk tájékoztatást.

Cél:

- Felismerni a tehetségcsírákat, és segíteni kora gyermekkortól
- Személyiségüket optimálisan fejleszteni a művészeti ágak segítségével, a különböző tehetségműhelyekben
- Az óvodai tehetséggondozó munkánk társadalmi elismertetése
- A tehetségsegítő környezet kialakítása

Feladat:

- A kreatív gyermek felismerése a játékban integrált tanulás során
- Motiválásukkal érdeklődési irányuk megismerése
- Harmonikus fejlesztésük
- Pozitív én tudatuk alakítása, erősítése
- Pedagógusok továbbképzésének szorgalmazása adott szakmai területhez
- Szülők folyamatos tájékoztatása a tehetségműhelyekről

- Partneri kapcsolat létrehozása a tehetségpontokkal

Hatásvizsgálat:

Óvodai szinten a következő **hatásvizsgálatok** készülnek:

A **gyermekről**: a hatásvizsgálatot a tehetséggondozó műhely vezetője végzi a műhelymunkában részt vevő gyermekről. A szempontjai megegyeznek a beválogatás szempontjaival (motiváció, kreativitás, kivételes képességek). Egyéni és összesített kérdőív is készül. A műhelynap végén a gyermek szimbólummal fejezi ki részvételéről véleményét, amit a műhelyvezetője digitális eszközökkel és a naplóban is dokumentál.

Az **óvodapedagógus** önértékelést végez a műhelyben végzett munkájáról (motiváció, kreativitás, kivételes képességek).

A **szülő értékelése** a tehetséggondozó műhely munkájáról (kérdőíves interjú).

Vezetői értékelés műhelyenként intézményi szintű összesítő, az alapelveknek, céloknak, feladatoknak való megfeleltetés. Szempontok: motiváció, kreativitás, kivételes képességek.

Tehetségterületek felvállalása

A tehetséggondozó műhelyek beindítását úgy vállaljuk fel, hogy figyelembe vesszük az óvodapedagógusaink elképzettségét, érdeklődését is. Ez évente változik a gyermekek képességeinek megfelelő számú műhely indul. 6-7 éves gyermekek vesznek részt a tehetségműhelyben.

16. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

16.1. GYERMEKVÉDELEM, ESÉLYEGYENLŐSÉG

A többször módosított 1997. évi XXXI. törvény értelmében a gyermekek védelme az intézmény minden dolgozójának kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata, hogy maximálisan biztosítsák a gyermekek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Nevelőmunkánkban mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét. Segítjük a gyermekeket a tehetségük kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában. Az óvoda dolgozóinak részéről elengedhetetlen a türelmes- elfogadó

attitűd, a fokozott törődés, az egyénhez igazított elvárások, amelyek mintául szolgálnak a gyermekek számára. Különösen fontos integrálódásuk segítése.

Gyermekvédelmi munkánk célja:

- ✓ A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- ✓ Esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.
- ✓ Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítése, fejlesztése.
- ✓ A magatartászavaros gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodai közösségbe.
- ✓ A kommunikációs zavarokkal, beszédzavarokkal küzdő gyermekek beszédállapotának javítása.
- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése szakemberek bevonásával, segítségével, a lehetőségekhez képest integrált formában, az optimális fejlődési szint elérése érdekében.
- ✓ Kölcsönös bizalom és együttműködés kialakítása a szülőkkel.
- ✓ A másság elfogadásának segítése a gyerekek, az óvoda dolgozói, és a szülők körében
- ✓ A segítő hálózattal való hatékony együttműködés.

Gyermekvédelmi feladataink:

Megelőzés:

- ✓ Rendszeres kapcsolattartás a gyermekek szüleivel, együttműködés a gyermekek fejlesztésében.
- ✓ A rászoruló gyermekek fejlesztése érdekében kapcsolatfelvétel a fejlesztésben segítő szakemberekkel, a fejlődés folyamatos nyomon követése, rendszeres konzultáció.
- ✓ Biztonságos, egészséges fejlődést biztosító környezet megteremtése.
- ✓ Gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- ✓ Együttműködés a gyermekvédelmi társszervekkel: Családsegítő Központ,
- ✓ Gyermekvédelmi Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámügyi Iroda, stb.
- ✓ Egészségügyi szűrővizsgálatok biztosítása (védőnő, gyermekorvos,

- ✓ szakorvosok).
- ✓ A HH/HHH gyerekek rendszeres óvodáztatásának segítése, egyéni fejlesztésük.
- ✓ A fejlődésben, viselkedésben eltérő, sajátos pedagógiai és pszichológiai igényű
- ✓ gyermekek megfelelő szakemberhez irányítása, hatékony együttműködés az
- ✓ érintett szakemberekkel.

Feltárás:

- ✓ A hátrányos helyzet, és a veszélyeztetettség tüneteinek, jellemzőinek
- ✓ felismerése, okok felkutatása.
- ✓ A problémák feljegyzése, dokumentálása a csoportnaplóban.

Problémamegoldás:

- ✓ A gyerekek helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- ✓ Az induló hátrányok csökkentése.
- ✓ A felzárkóztatás megszervezése, esélyegyenlőség biztosítása.
- ✓ Együttműködés konkrét esetekben a segítő társszervezetekkel.
- ✓ Segítő szakemberek munkájának igénybe vétele a problémák típusának megfelelően (szakszolgálatok szakemberei, logopédus, fejlesztő pedagógus, mentálhigiénés szakember).
- ✓ Szülők segítése nevelési tanácsokkal, a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez

Óvodán belüli tevékenységek, melyekkel a feladatok megvalósíthatóak:

- ✓ Családlátogatás lehetősége, nevelési segítség, tanácsadás.
- ✓ A kapcsolattartás változatos formái: nyílt napok, fogadó órák igény szerint,
- ✓ Közös óvodai, és óvodán kívüli programok szervezése a szülőkkel.
- ✓ Szemléletformáló előadások szervezése a gyermekek nevelésének segítése céljából.
- ✓ Szülő-gyermek délutánok szervezése.
- ✓ A HH/HHH gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása a törvényes előírásokat követve, egyéni fejlesztéssel és azok dokumentálásával.

16.2 SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek óvodánkban

Az eltérő szociális helyzetből adódó hátrányok enyhítése közös feladata a családnak, az óvodának és a társadalomnak.

A szociálisan hátrányos helyzet kialakulását különböző károsan ható tényezők okozzák:

- A család mikrokörnyezete.
- Az alacsony egy főre jutó jövedelem.
- Munkanélküliség.
- Szociokulturális környezet.
- A szülők alacsony iskolázottsága.
- A gyermek környezetében élők kifogásolható erkölcsi magatartása.
- Helytelen nevelési módszerek.

Célunk:

- ✓ A szociális hátrányokkal küzdő gyermekek feltérképezése, problémáik megismerése,
- ✓ A problémák megoldására megoldási javaslatok nyújtása.

Feladataink:

- ✓ A hátrányos helyzet okainak felderítése, családi körülmények és szociális helyzet megismerése
- ✓ Olyan biztonságot adó környezet megteremtése, melyben a gyermek őszintén mer beszélni a problémáiról
- ✓ Olyan pedagógusi attitűd felvállalása, mely azt üzeni a gyermekeknek és felnőtteknek, hogy a problémájuk megoldásában igyekszünk minden tőlünk telhetőt megtenni
- ✓ A szülőkkel konstruktív, bizalomra épülő kapcsolat kialakítása
- ✓ Tájékoztatás nyújtása a szociális juttatások lehetőségéről
- ✓ Egyéni szükségletek figyelembe vétele, azokhoz alkalmazkodás
- ✓ A napi nevelőmunka során a gyermekek szociális érzékenységének, empátiájának, toleranciájának alakításával az esélyegyenlőség, az együtt élni tudás alapjainak megteremtése
- ✓ A szociálisan hátrányos helyzetű családok folyamatos figyelemmel kísérése, a változások dokumentálása
- ✓ Kapcsolattartás a segítő szervezetekkel és hatóságokkal, szükség esetén kapcsolatfelvétel kezdeményezése, közvetítés a segítő szervezetek és a szülők között.

16.3. HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT ÓVODAI NEVELÉSE

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált óvodai nevelésének megvalósításában kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg.

Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat nevelésünk során csökkenteni tudjuk.

Szervezési feladataink a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében:

- ✓ A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- ✓ Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- ✓ A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

Pedagógiai munka kiemelt területei:

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés
- Érzelmi nevelés, szocializáció
- Egészséges életmódra nevelés
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka egészségügyi szűrővizsgálatok
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel:

- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal
  - Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat
  - Védőnői hálózat, tanácsadás
  - Szakmai szolgáltatók

Óvoda-iskola átmenet támogatása:

- Iskolaérettség elérését támogató munka

- Iskolaválasztás segítése
- Érintett iskolákkal közös óvoda-iskola átmenetet segítő program kidolgozása
- Utánkövetés.

17. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

Óvodánk az óvodás gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőket évente kétszer tájékoztatjuk. A pedagógusok a gyermek értelmi, beszéd, hallás, látás, mozgásfejlődésének eredményét, érzelmi, akaratit tulajdonságait, társas kapcsolatainak alakulását, önállóságának fokát folyamatosan figyelemmel kísérik és írásban rögzítik.

A gyermek folyamatos nyomon követésének részei:

- Anamnézis
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése 2,5-7 éves korig
- A szükséges fejlődési területek és feladatok meghatározása
- Nyilvántartólap a szülők tájékoztatásáról
- Szükség esetén szakvélemények
- Gyermekrajzok, egyéb gyermekmunkák

A mérő-értékelő munkánk a különböző tevékenységekben való megfigyelés módszerén alapul, melyet félévente végzünk sajátos rendszerünk alapján. Az egyéni fejlettségi mutatókat folyamatos és időnként célzott megfigyelések rögzítésével töltjük ki.

A megfigyelés területei:

- Játék
- Mozgásfejlettség
- Értelmi nevelés, tanulás
- Szocializáció, érzelmi nevelés
- Egészséges életmódra nevelés
- Munkajellegű tevékenységek

Minden gyermek számára egyéni fejlesztési tervet készítünk, az egyéni fejlődést nyomon követő lapon rögzítjük a gyermekek erősségeit, gyengeségeit, és ezen információk figyelembe vételével tervezzük meg az egyéni fejlesztéseket. Célunk a pedagógiai tevékenységünkben – a

gyermek egyéni képességeinek és fejlődési ütemének figyelembe vételével – tudatosan meghatározni és következetesen elvégezni a fejlesztési feladatokat, melynek köszönhetően a gyermek, az óvodáskor végére, alkalmassá válik az iskolai életmód megkezdésére.

Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumai:

- A gyermek óvodai fejlődési naplója
- Csoportnapló

---

18. BOLDOG ÓVODA

BOLDOGSÁG PERCEK

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játékaik, valamint gyakorlatai fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekünk így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőtté válás vezető utat, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”

Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Jobb Veled a Világ Boldogságóra Program fővédnöke, a Boldogságóra könyvek társszerzője, klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta, a Személyiség- és Klinikai Pszichológiai Tanszék professor emeritusa

A Boldog Óvoda program célja: a pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodai, alsós, felsős és közép szintjén tanulók csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez. A mai XXI. századi rohanó élet már az óvodás gyermekek mindennapjaira is hatással van. Ezért vágunk bele a boldogság programba, bízva abban, hogy a megfogalmazott eredményekkel segítjük a gyermekeket.

Az eredmény: optimista, magabiztos és kitartó óvodások és iskolások, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokot, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

Az óvodapedagógusok **szabadon választhatnak** a program felhasználásáról és a projektekhez illeszkedő témákból.

LEGITIMÁCIÓ

A Pedagógiai Program tekintetében **véleményezési jogával** élt az óvoda szülői szervezete.

A Pedagógiai Program tartalmát megismerte, a 2022. augusztus 30-án tartott ülésén támogató véleményét kinyilvánította.

Nagykökényes, 2022. augusztus 30.

.....
Szülői Szervezet nevében

Elfogadta:

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület 2022. augusztus 30-án határozatképes ülésen 100%-os arányban elfogadta.

Nagykökényes, 2022. augusztus 30.

.....
Nevelőtestület nevében

Jóváhagyta:

A Nagykökényesi Kökényvirág óvodavezetője a ...../2022. számú határozatával az intézmény Pedagógiai Programját jóváhagyta.

Nagykökényes, 2022. augusztus 31.

.....
Nagy-Csikász Marianna
Óvodavezető

MELLÉKLETEK

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az óvodai egészségfejlesztés alapidokumentuma a pedagógiai program részeként elkészülő egészségfejlesztési program.

Általános cél és feladat:

Célunk a teljes óvodai életet átfogó, az óvodai nevelés megkülönböztetett szerepéből adódó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok ellátása, mely felkészíti a gyermeket az egészségének védelmére, távlati céljaiban elősegíti a társadalom számára az egészséges, edzett, terhelést elbíró személyiség kialakulását.

Feladataink az egészségnevelés területén, hogy kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal, életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk – egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 128.§ alapján az:

egészségfejlesztés célja:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok:

(3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

a) az egészséges táplálkozásra nevelés,

b) az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,

c) a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,

d) az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése területére terjednek ki.

Az óvodában folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, amely beépül a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló pedagógiai munkába. A program elkészítésének **célja** az, hogy az intézmény használói köréhez, a helyi adottságokhoz igazodva megfogalmazzuk a korszerű egészségnevelés céljait és feladatait, mely iránt mindannyian elköteleztettek vagyunk és felelősséggel vállaljuk. Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke. Az egészség modern értelmezése a testi, lelki, társkapcsolati biztonságot, az aktív, alkalmazkodó és társkapcsolati jólétet foglalja magába, melyen nem csupán az orvosilag felülvizsgált egészségi állapotot értjük, hanem az egészség aktív, célirányos megvalósítását, az egészségvédelemre vonatkozó folyamatos ismeretbirtoklást, az egészségesebb választását, valamint annak visszajelzését. Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszhető. Óvodáskorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, melynek sajátos jellemzői az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaira vezethetők vissza. Az egészségfejlesztés az óvodai nevelésben kulcskompetencia kialakítását igényli. Nem egyszerű összeadása a hozzátartozó nevelési feladatoknak, hanem sajátos szemlélet és magatartásforma. Olyan értékek hordozója, amelyek csak összességükben szolgálják a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítését és harmóniáját. Az egészség azonosítható a testi, lelki és szociális harmónia állapotával. Fontos, hogy óvodásaink és az intézmény felnőtt közössége felismerjék az egészség értékjellegét. Ez a cél, akkor érhető el, ha megalapozzuk a gyermekekben az önmagukért és a másokért érzett felelősségtudatot.

I. Az egészséges táplálkozásra nevelés

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A növekedéshez nagy mennyiségű tápanyag elfogyasztását igényli, hiszen az életkorra jellemző sok mozgás sok kalóriát „emészt

fel”. Folyadékigénye is fokozott, amely az élénk anyagcsere folyamatoknak és a fokozott mozgásigényből eredő hő leadásnak a következménye. Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait- így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése. A pedagógustól is elvárható a személyes példamutatáson és az egészséges táplálkozásra vonatkozó ismeretek átadásán keresztül az egészséges táplálkozásra nevelésben való közreműködés. Célunk, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.

Feladatunk a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység, napi gyermekvitamin bevitel természetes formában. Az egészséges étkezés formálása; különösen a magas cukor só és telített zsír tartalmú ételek, italok fogyasztásának csökkentése, zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése kiemelt feladat. További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.

A feltételek biztosítása:

- A gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit.
- A csoportszoba zsúfoltságtól mentes, kellemes hőmérsékletű.
- A szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen rendelkezésre állnak.
- A feltálatl ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy- egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvesináló ismereteket nyújtunk az ételről. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket.
- Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, az előkészített gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében a szülők támogatásával zöldség és gyümölcsnapokat szervezünk a csoportokban.
- A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését a szülőkkel együttműködve oldjuk meg. A gyermekek változatos étrendjéről vállalkozó által működtetett konyha és helyben tálaló konyhánk gondoskodik.
- Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást, víz formájában.
- A születésnapok óvodai megünneplésekor szorgalmazzuk gyümölcsökből készült „torta” behozatalát az ünnepléshez

- Táplálkozási rendellenességgel küzdő – túlsúlyos, kórósan válogatós - gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés)

Minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: kerteket figyelnek meg, látogatnak meg a gyerekek, kóstolók és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből; céljaink között szerepel egy saját ovikert létrehozása a közvetlen tapasztalatszerzésre.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak.

- Önállóan töltönek vizet a kancsóból.

- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.

- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.

- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.

II. Az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás

A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában. E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai mozgás foglalkozásokat

Az egészségfejlesztési program **célja** a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése:

- a rendszeres mozgás biztosításával (mindennapos testnevelés, játék),
- a mozgáskultúra megalapozásával,
- a motoros képességek fejlesztésével.

A mindennapos testnevelés egészségfejlesztési kritériumainak lényege:

- Minden nap minden gyermek aktív részvételével valósul meg

- Minden alkalommal a jól végzett munka és a játék siker- és öröme minden gyermeknek
- Megfelelő mozgás az eltérő testi adottságú gyermekeknek is. (egyéni sajátosságok, képességek figyelembe vételével)
- A közösségi mozgásélmény jelentőségének hangsúlyozása
- Stresszoldás
- Tánc, néptánc speciális hatásai vannak a lelki egészségre: a fiú-lány szerep különbözőségére tanítanak szavak nélkül; valamint a néptánc még a hagyományokhoz kötődést is elősegíti; mindkét hatás lényeges összetevője a lelki egészségnek).
- Sportok elsajátítása (biciklizés, futás, focizás)
- Szabad levegőn végzett minden napos mozgás

Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése. A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság érzését. A mozgásos feladatok elvégzésére adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés én-képének alakulásához. A társakkal végzett együtt mozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határainak, a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

Célunk a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Feladatunk a gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.

A feltételek biztosítása:

- A Mozgáskotta és az Így tedd rá! program eszközeivel, módszereivel; valamint a Bozsik-program által biztosított eszközökkel kiegészítve saját eszközkészletünket, változatos eszközöket biztosítunk a rendszeres testmozgásra, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére.
- A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.
- Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.
- A mozgás tevékenységek szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük; lehetőség

szerint szabadban vagy a csoportszobában szervezzük ezeket a tevékenységeket, legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével.

- Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta padló. - Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek legyenek harmonikusan együttműködni társaikkal a tevékenységekben.
- Örömként éljék meg a közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük legyen összerendezett.
- Ismerjék és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn, és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

III. A lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és az erőszak megelőzése

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) egyensúlyra törekszik.

Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, az abúzus és deviancia megelőzését, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

A gyermekek érett személyiséggé válásának, azaz lelki egészségének elősegítése személyközpontú pedagógiai módszerekkel, valamint a művészetek és a közösségi alapú egészségfejlesztés személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával valósítható meg.

A pedagógusok legfőbb eszköze a gyermekek személyiségének megfelelő fejlesztésére és ezzel a lelki egészségük segítésére az a bánásmód, ahogyan nap mint nap szólnak hozzájuk, néznek rájuk, és ahogyan a tudnivalókat tanítják. A pedagógus egész lénye és minden megnyilvánulása folyamatosan hat a gyermekek lelki egészségére, személyiségfejlődésére. A lelki egészségben történő nevelést a pedagógusok leginkább akkor tudják mindegyik gyermek számára nyújtani, ha az egész tantestület együttműködik e téren. A pedagógus munkaeszköze a saját személyisége, így nyilvánvalóan az ő lelki egészségére is oda kell figyelnünk, ha eredményes nevelő-oktató munkát szeretnénk. Ezért a pedagógusok hivatás személyiségének a gondozása igen fontos feladat.

A pedagógusok személyközpontú pedagógiai munkáját rendkívüli módon megkönnyíti, ha használják a művészetek léleknevelő-gyermekszelídítő, valamint tanulást és kreativitást serkentő hatását, azaz az érzelmi és értelmi életre gyakorolt hatását; lényeges azonban, hogy lehetőleg mindegyik gyermek vegyen részt ezek valamelyikében, hiszen így érjük el mindegyikük lelki egészségének segítését.

Lelki egészség fejlesztése:

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) egyensúlyra törekszik.

Feladata a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, az abúzus és deviancia megelőzését, a harmonikus társkapcsolatok és az empátiás készség alakítását.

A pszicho higiénés egészségfejlesztés területei:

- Egészséges életvezetés
- Stressz elhárítás
- Egészségre káros szokások megelőzése
- Érzelmi nevelés

Egészséges életvezetés

Az egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségételen szokások korrekcióját jelenti. (egészséges életvezetés, hibás viselkedés megelőzése, kezelése)

Célunk: megóvni a gyermekeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.

Feladatunk: az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és

lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri-pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.

A feltételek biztosítása:

Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen. A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét. A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára. Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió). Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

Stressz – elhárítás

A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimerítő. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

Célunk az idegrendszeri, – lelki egészségvédelem.

Feladatunk a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz- hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz hatások kompenzációja.

A feltételek biztosítása:

Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak. Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény. Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást. A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót. Nevelési elveink között kiemelt szerepet kap a beszélgetés, meghallgatás, személyre szóló figyelem.

Egészségre káros szokások mellőzése

A pszicho higiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások az elhízás és a cukorbetegség, dohányzás megelőzése. Az óvodai nevelés területén célunk, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

Feladatunk, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát. Legjobb propaganda a jó példa, a helyes életvitel és harmonikus, derűs létünk.

A dohányzás megelőzésének feladata

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az

óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív

példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga a gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A

szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, gyárkémények füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

Az egészségfejlesztés módszerei az óvodánkban

- Mese, vers, drámajáték, bábozás

A mese nélkülözhetetlen a gyermek egészséges személyiség fejlődése szempontjából. Általa gazdagodik fantáziája, szókincse. Felkészíti a lelkét az élet megpróbáltatásaira. A mesének óriási szerepe van a gondolkodási és megismerési folyamatban, a gyermek lelki jellemvonásainak kialakulásában, a pozitív emberi és erkölcsi tulajdonságok formálódásában, a személyiség létrejöttének folyamatában. A mese lehetőséget ad a gyermeknek, hogy megfigyelje: a jónak és rossznak a pozitív és negatív hősöknek meséről mesére megújuló harcát és megnyugodva, az igazság győzelmének hitében megerősödve, lélekben megnemesedve és gazdagodva igenli a megoldást.

A **dramatikus nevelés** hatására fejlődik, önállósodik a gyermek gondolkodása, munkavégzése pontosabbá, megtervezetté válik, konfliktusait megtanulja demokratikus úton rendezni: fejlődik humorérzéke, a másság elfogadására való képessége, önismerete, mozgás- és kommunikációs készségei gyarapodnak, tökéletesednek. A drámajáték biztonságot nyújt, illetve szilárd alapokat teremt a társadalmi élet szinte valamennyi területén, természetes kapcsolatot teremt a nemek között, és egy bizonyos mértékben ellensúlyozza azt a passzivitást, amit a tömegkommunikációs eszközök elősegítenek. A **bábjáték** az érzelmek kivetítését, lereagálását biztosítja, negatív indulatok levezetődnek, feloldódás, megtisztulás jön létre. Az indulat levezetése után pozitív indítékot és problémamegoldási lehetőségeket nyújthatunk a gyermekeknek a bábjátékon keresztül- művészi erejével hat.

- Zene, népi játékok-tánc (Így tedd rá!), dalos játékok

Az énekek és a zenék (beleértve az egyszerű hangszeres játékot is) kisgyermekkoról jelentős hatása van a ritmusérzékre, a nyelvi fejlődésre, s ezen keresztül a magasabb szintű megismerő agyi funkciókra. A közösségi nevelés személyiségfejlesztő hatása kiemelt fontosságú, megtanítják a gyerekeket az együttműködés képességére. Mindig közösségben játszott játékokról, énekelt énekekről beszélünk, ezért az együtt zenélés, éneklés, játszás hatására készségeik magasabb szintre fejlődhetnek. Nap, mint nap megtapasztaljuk a gyermekek mozgásfejlődésére tett pozitív hatásukat is.

- Rajzos tevékenység, kézműveskedés

A különböző alkotó művészeti és kézműves tevékenységek a személyes környezet formálásának és az egyéni kibontakozásnak jól ismert alkotóelemei. Beépítésük az óvoda napirendjébe a gyermekek egészséges érzelmi és értelmi fejlődéséhez nélkülözhetetlen. A rajzolásnak, barkácsolásnak is van személyiségfejlesztő hatása. Az alkotás folyamatában a gyermek megismerkedik a saját képességeivel, alakul én-képe, hatással van az önbizalmára és hatással van a magabiztosságára, önállóságára is. Mivel ezt a tevékenységet gyakran közösségben végzik, így helyet kap az önálló munka mellett a csoportmunkában való részvétel is. A barkácsolás egy nagyon fontos játéktevékenység, amely hatással van a gyermek képességeinek és készségeinek fejlődésére; formálódik személyiségük, és megtanulnak egyedül és csapatban is dolgozni. Óvodánkban az eszközöket a rajzos, kreatív tevékenységekhez a szabadjáték idejében bármikor szabadon elővehetik a gyermekek.

- Közösség alapú személyiségfejlesztő tevékenységeken a közösen végzett tevékenység általi élményhez, ismeretekhez jutást értjük. . Az óvodáskori társas kapcsolatok spontán módon is megjelennek, viszont számtalan lehetőség van arra, hogy ezek alakulását pozitív irányba befolyásoljuk. Így a különféle játékokkal (drámajáték, népi gyermekjáték, közösségformáló és egyéb játékok), óvodai és óvodán kívüli tevékenységekkel, projektmódszerrel, kooperatív technikákkal, különféle mesefeldolgozással és egyéb tevékenységekkel egyaránt hozzájárulhatunk az óvodások társas kapcsolatainak az alakulásához, az óvodai csoport közösséggé formálódásához.

- Játék

A játék a gyermek alapvető, aktív tevékenysége; felszabadult tevékenység, örömet szerez a gyermeknek. A játék elősegíti az értelmi fejlődést, fontos szerepet játszik a szociális és érzelmi fejlődésben. A játék olyan aktív tevékenység, amelynek során képet kaphatunk a gyermeki személyiség pszichés struktúrájáról. A játéknak természetéből eredően többféle hatása van a gyermek mindennapjaira:

- feszültségoldó hatás,
- örömforrás
- személyiségfejlesztő hatás

A játék hatása társas együttlét szempontjából:

- megismeri önmagát
- énkép fejlődését segíti

- megismeri környezetét
- fejleszti társas készségeit
- az adott kultúra viselkedés elemeit könnyedén begyakorolja
- megéli a szabadság és a rend együttes jelenlétét (napirend, szabályok, helyzetekhez, személyekhez való alkalmazkodás)

- **munka jellegű tevékenységek** (naposi feladatok, önkiszolgálás, dajka néni munkájának segítése, teremrendezés, eszközök előkészítése, elrakása). A sikeres munkateljesítmény, a pozitív élmények átélése a személyiség fejlesztésének is eszköze. A munkatevékenység játékos formában való elvégzése élményként és tapasztalatként is funkcionál a gyermeknél. A tevékenykedés lehetősége, az eszközök motiválják a gyermeket a cselekvése során.

- beszélgetések, kooperatív munka

A kooperatív munka személyiségfejlesztő hatásai:

- A gyerekek megtanulják a munka során, hogyan viszonyuljanak társaikhoz a jobb munkakapcsolat kialakításának érdekében. Ez a pozitív viszonyulást erősíti, és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- A gyerekek több, személyes visszajelzést kaphatnak társaiktól. A pozitív visszajelzés én erősítő, önbizalom növelő hatású, és ugyanilyen fontos a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének és a kritika elfogadásának megtanulása is.

Esélyegyenlőség biztosítása és integrált nevelés

Célunk a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése. Az óvodai integrált nevelés célja, hogy az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3-7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté váljanak.

Feladatunk az óvodapedagógus részéről a másságnak a gyermekközösség irányába történő elfogadtatása, minden gyermeket ugyanazok a jogok illetik meg, származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérüléseire tekintet nélkül! Az óvodai nevelés azon fogyatékos gyermekek részére nyújt adekvát fejlesztési lehetőséget, akik önkiszolgálásra képesek, fogyatékoságuk olyan mértékű, hogy a közösségi nevelés feltételei között a beilleszkedésre képesek, ismereteik, jártasságaik, készségeik fejleszthetők.

A feltételek biztosítása:

Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk. Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek, hasonló jogokkal vegyen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata. A törvényben foglaltak szerint

nyitottak vagyunk az integráló nevelés feladataira, intézményünk objektív lehetőségeit szem előtt tartva. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez a megfelelő szakemberek segítségére számítunk.

Bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO deffiníciója:

A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető

szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A **gyermekbántalmazás** azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az **érzelmi bántalmazás** azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem- és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhethet.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkiileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál.

A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő

segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma

miatt.

Feladataink:

- Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábizott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel

összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is.

Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek

alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken

megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

IV. Egészség-ismeretek széles körének készség szintű elsajátítása, átadása

- baleset-megelőzés- elsősegélynyújtás
- személyi higiénia
- környezeti higiénia
- Digitális világ veszélye

Személyi higiénia:

A személyi higiénia nevelés magában foglalja a gyermekek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájjüreg, haj, érzékszervek körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és az anális toalettet, WC-papír használatát. Az öltözködést, mely a megfelelő viselet kiválasztását jelenti az időjárás és a tevékenységek figyelembevételével. Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásainak alakítását, valamint a ruházat higiéniját, tárolási feladatait. Pihenést, mely az ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően a nyugodt pihenés feltételeit biztosítja.

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés- jellel ellátott fésű, fogmosó felszerelés, ágynemű, jellel ellátott törölközőtartó. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott polc, akasztó, ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk elegendő számú, a gyerekek méretének megfelelő

mosdókagylóval, folyékony szappanadagolóval. A gyermekmosdókban biztosított az elegendő számú gyermek – méretű WC, melyekben megoldott a nemek szerinti elválasztás (fallal, függönnyel), és rendelkezésre áll a megfelelő felszerelés. Az óvodánkban lehetőség van a bevizelés, beszékelés utáni tisztálkodásra, dadus segítségével. A gyermekek számára biztosított orrtörléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papír zsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a folyadék fogyasztás víz formájában, melyhez a poharakat elérhető magasságban helyezzük el, saját jellel ellátva. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiéniai szabályok betartására, ennek feltételeit (papírtörlő, nedves törlőkendő, fertőtlenítő) mindig biztosítjuk. A délutáni pihenő előtt biztosítjuk a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését. A gyermekek elalvását segíti a biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Az ágyneműről és annak tisztántartásáról a dajka nénik gondoskodnak.

Környezeti higiénia fejlesztése

Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

Célunk a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása a fenntarthatóság.

Feladatunk az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartáshoz szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás.

A feltételek biztosítása

Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése- kényelmes, zsúfoltságtól mentes elrendezés, térbeosztás- mellyel a tevékenységhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Taneszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük. A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét. Gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról, az ideális, szemkímélő lámpatestek elhelyezéséről. Ügyelünk a megfelelő páratartalomra, kerülve ezzel a száraz levegő okozta köhécselest, illetve a magas páratartalom okozta gombák és atkák szaporodását. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk. Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk, biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves rész pótlását és gondozását. Udvari eszközeink az EU szabványnak megfelelőek, a törvényben megfogalmazottak szerint végezzük a bevizsgálást, ellenőrzést. Az udvari a homokot lehetőség szerint cseréljük. Napi rendszerességgel frissítéséről a dajka néni gondoskodik. Példamutatással, ismeretközvetítéssel a környezettudatos életszemléletet igyekszünk megalapozni- szelektív hulladékgyűjtés, kirándulások alkalmával, az óvodában közösen, az év jeles napjaihoz kapcsolódóan.

Érzelmi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Célunk állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.

Feladatunk a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását

A feltételek biztosítása:

Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja. Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyerekek beilleszkedésére. A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása. Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletére épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet. Törekvésünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvónői feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Célunk az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.

A feltételek biztosítása:

- A minden gyermek számára biztosított egyéni tisztálkodási szereket külön jellel helyezzük el, (erre szezonális betegségek időszakában fokozottan figyelünk) elhasználódás esetén a szülőket kérjük meg azok pótlására (pl. fogkefe).
- A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést. Szezonális fertőző betegségek megelőzésére vitaminban gazdag étrendet biztosítunk. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés stb.)
- A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgásához szükséges feltételeket, minden adódó lehetőségek kihasználunk a levegőzésre (udvari fedett terasz), sétára, kirándulásra.
- Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket lehetőség szerint elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. A betegségből történő felgyógyulásakor a közösségbe való visszatérés szabályait

érvényesítjük. (Csak érvényes orvosi igazolás ellenében fogadhatjuk ismét közösségben a gyermeket.)

- Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével. Beszédhibás gyermekek esetében javaslatot teszünk a logopédiai vizsgálatra. A nevelési tanácsadó szakembereivel kapcsolatot tartunk, akik évi rendszerességgel megvizsgálják a leendő nagycsoportos korú gyermekeket, majd javaslatot adnak az egyéni bánásmódra és fejlesztésre. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába. Szükség esetén fejlesztő pedagógusunk fejleszti a gyermeket.

Balesetek megelőzés- elsősegélynyújtás

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. A felgyorsult technikai fejlődés számtalan olyan eredményt is hozott, melynek jelentősége balesetveszélyes, életveszélyt is hordoz magában. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük az óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat. Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van. Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. (Csak biztonsági jellel, tanúsítvánnyal ellátott játékot vásároljunk.) Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik – olló, tű, kés, villa. A nevelési év elején a tűzriadó próba alkalmával megbeszéljük a veszélyt és a menekülési útvonal követésének fontosságát. A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyermekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk. Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé. Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ LEGFONTOSABB FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

Feladat	A tevékenység tartalma:
Természeti környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	<ul style="list-style-type: none"> - A természet folyamatos megfigyelése az évszakok változásával kapcsolatban. - Az időjárás jellegzetességeinek követése. - Hazánk növény és állatvilágának bemutatása. - Gyümölcsök, zöldségek megismertetése, megszerettetése. - Természetvédelmi jeles napok megünneplése. - Ismerkedés saját testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése.
Társadalmi környezettel kapcsolatos anyag feldolgozása foglalkozásokon képességfejlesztő tevékenységgel	<ul style="list-style-type: none"> - Lakóhelyünk megismerése - Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. - Könyvtárlátogatás - A közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök.
Személyes higiéne elsajátítása	<ul style="list-style-type: none"> - Helyes szokások kialakítása az étkezések, az öltözködés, a tisztálkodás, a testápolás és az illemhely használatával kapcsolatban.
Egészséges étkezés	<ul style="list-style-type: none"> - Hetente tartunk vitaminnapokat a szülők segítségével ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak.
Az egészséget befolyásoló környezeti tényezők felismertetése	<ul style="list-style-type: none"> - A rossz minőségű levegő, a szmog megismertetése, okai. - A vízszennyezés következményeinek bemutatása.
A sokoldalú mozgás lehetőségének biztosítása	<ul style="list-style-type: none"> - Hetente kötelező szervezett mozgás a csoportban, ahol megvalósul az eszközökkel végzett képességfejlesztés. - Mindennapi mozgás beillesztése a napirendbe. - Mozgással kísért énekes játékok, drámajátékok szervezése. - Mozgáskotta használata - Udvari mozgás, szabad játék az udvari játszóeszközök felhasználásával. - Éléményszerző séták és kirándulások az óvoda szűkebb és tágabb környezetében - Így tedd rá! népi tánc és mozgásformák

<p>Környezettudatos életmód elemeinek szocializációja</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Természetbarát anyagok használatának megismertetése. - Természeti környezetünk védelme, óvása. (szemétszedés, madáretetés, újrahasznosítás stb.) - Energiatakarékosság (víz, villany) fontosságának folyamatos hangsúlyozása.
<p>Csoportszoba, öltözők, folyosók mellékhelyiségek, udvar tisztasága</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az óvoda helyiségeinek takarítása napi rendszerességgel, illetve szükség szerint gyakrabban. (dajkák) - Mellékhelyiségek folyamatos fertőtlenítése tisztántartása, tisztálkodási szerek biztosítása. - Törölközők, ágyneműk rendszeres mosása - Az udvar tisztántartása, gondozása, évszaknak megfelelő feladatok ellátása mindennapi feladat. (seprés, lombgyűjtés, fűnyírás, locsolás, homokozók karbantartása, hó eltakarítás, balesetmentesítés)
<p>Kirándulások szervezése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kirándulások az óvoda közelében.
<p>Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Faluban szervezett rendezvények látogatása. - Állatkerti látogatások.
<p>Hulladékgyűjtés</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Megismertetjük a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtést, az ehhez használatos színes konténereket.
<p>Baleset megelőzési intézkedések</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A csoportban rendszeresen balesetvédelmi oktatást tartunk a gyermekeknek a nevelési év elején és szükség esetén - Elsősegélynyújtás tárgyi és személyi feltételeinek biztosítása.

FÜGGELÉK

ÓVODÁN KÍVÜLI ÓVODAI NEVELÉS MEGSZERVEZÉSE A KORONAVÍRUS- JÁRVÁNY IDEJÉN

A távmunka (Home Office) óvodai bevezetésének létjogosultsága:

.1.Jogszályi háttér:

- 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet veszélyhelyzet kihirdetéséről
- 45/2020. (III. 14.) Korm. rendelet Az élet- és vagyónbiztonságot veszélyeztető tömeges megbetegedést okozó humánjárvány megelőzése, illetve következményeinek elhárítása, a magyar állampolgárok egészségének és életének megóvása érdekében elrendelt veszélyhelyzet során teendő intézkedésekről (II.)
- 47/2020. (III.19.) Korm. rendelet a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről Oktatási Hivatal ajánlása: Módszertani ajánlás az óvodapedagógusok részére a koronavírus- járványban az óvodai ellátást végző intézmények esetében elrendelt rendkívüli szünetre https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/koronavirus_ovodai_modszertani_ajanlas_03_24.pdf

A bevezetésre kerülő távmunka célja: a munkatársakkal, családokkal és a gyermekekkel történő folyamatos kapcsolattartás, ezáltal a szervezeti és az óvodai csoportok kohéziójának megőrzése, a szülői ház támogatása gyermekeik nevelése és fejlesztése során.

A távmunkában történő nevelőmunka pedagógiai alapelveinek meghatározásánál az Óvodai nevelés országos alapprogramjában is megfogalmazottakból kell kiindulnunk:

- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

2.Családkép – Óvodakép

A kialakult helyzet mindenkinek új, így a gyerekeknek és a szüleiknek egyaránt, tehát mindnyájunknak fel kell dolgoznunk a kényszerű bezártságot és azt, hogy nem tudjuk, mindez meddig fog tartani. Az a szülő, aki otthon van, számos esetben Home Office-módban

dolgozik, és/vagy gyakran még segítenie is kell iskolás gyerekeit az új típusú tanulási forma során, és mindemellett a családot is el kell látnia. Fontos, hogy a lakókörnyezet tisztántartása is nagyobb odafigyelést és feladatot jelent a mostani helyzetben. Az otthonukat munka és egyéb okok miatt elhagyni kényszerülő szülők pedig a fokozott fertőzésveszély miatt is aggódnak, pláne, ha egészségügyben vagy olyan helyen dolgoznak, ahol folyamatos kontaktusban vannak a potenciálisan vírushordozó emberekkel. Számos család számára anyagi, egzisztenciális nehézségekkel is járó a nem várt változás, éppen ezért a szokásosnál takarékosabb életforma bevezetésére is szükségük lehet. Fontos, hogy az óvodai távmunka minden szereplője megtalálja azt az egyensúlyt, mely a feladatok minél egyenletesebb elosztásával nem terheli túl a pedagógusokat, és nem terheli a családokat. Elvárás minden pedagógustól, hogy a családokkal, gyermekekkel való folyamatos kapcsolattartás során szakmai ajánásaikkal a gyermekek fejlesztésébe vetett hitük mellett kiemelt szerepet kapjon a lelki támogatás. Óvakodjunk tehát attól, hogy „házi feladatot” adjunk, azonban változatos tartalmakkal és formában folyamatosan és célirányosan kapjanak a szülők ötleteket, ajánlásokat, amelyekkel változatos tevékenységeket kínálhatnak fel, és adott esetben fejleszthetik gyermekeiket. Fontos az optimális képernyőidőre való ösztönzés akkor is, ha az ellentmondás ebben a helyzetben szembetűnő. Mégis, óvodás gyermekeinkre vonatkoztatva ebben az átmeneti helyzetben is – bár a szülők közül sokan Home Office-ban dolgoznak, és az iskolás testvérek digitális oktatásban vesznek részt – lehetőség szerint előnyben kell részesítenünk a minimális képernyőidőt igénylő tartalmak megosztását. Az óvodapedagógusok

által megosztásra kerülő digitális tartalmak családokban történő tovább gondolása (kisfilmek megtekintése, feladatmegoldás, játékok, rajzolóprogramok alkalmazása stb.) során minden

esetben a szülők, vagy nagyobb testvér személyes jelenlétét kérik / igényelik az óvodapedagógusok. Mentális szempontból is fontos mind a kollégákkal, mind pedig a családokkal való kapcsolattartás, azonban célszerű odafigyelni és tudatosan, okosan szabályozni a számítógéppel és okostelefonnal töltött időt. E tekintetben a Home Office, a bezártság vagy a bezártság érzésének leküzdése során – bár nincsenek korlátok –, a pedagógus e tekintetben is minta/példaértékű kell legyen.

.3.Feladatkörök szintjei

Ellátandó feladatok:

Intézményvezetői feladatok: Az új munkaforma beindításának előkészítése

Tervezési szakasz: Fenntartóval történő egyeztetés, munkatársak bevonódásának biztosítása, a szülők tájékoztatása

A rendszer működtetése: stratégiai és operatív irányítási feladatok ellátása Ellenőrzés és értékelés a működési szabályok és értékelési rendszer alapján

Szükséges korrekciók végrehajtása: szabályozó dokumentumok, működési gyakorlat aktuális módosításainak koordinálása, ellátása

Óvodapedagógusi feladatok: A családok támogatása az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül az egészséges életmód alakítása, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, valamint az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megsegítése a szokásostól eltérő formában, többnyire információtechnológiai vagy számítástechnikai eszközök igénybevételével.

A Home Office kialakított munkarendje szerint az intézmény pedagógiai programjára és éves munkatervére alapozott feladatok ellátása.

Az óvodapedagógusi távmunka megszervezésének elvei

A Home Office munka beindítása az óvodavezetés részéről gondos előkészítést, a beindulást követően pedig sok tekintetben a megszokottól eltérő iránymutató és ellenőrző munkát kíván.

A vészhelyzet során megvalósított szervezési munkálatoknak köszönhetően a legtöbb óvodában bevezetésre került a pedagógusok otthonfoglalkoztatása, azonban a szervezeti és

szakmai munka szabályozottsága még számos esetben és területeken szorul kimunkálásra, vagy további finomításra. Jó esetben a vezetői utasítások és egyéb rendelkezések-szabályozások előtt a helyzet főszereplői, maguk a pedagógusok és a szülők közössége is bevonódott, ami a folyamat zökkenőmentes beindításának és működésének egyfajta garanciája is lehet.

Humán erőforrás feltételek:

- A nevelőmunka középpontjában változatlanul és hangsúlyosan a gyermek áll.
- Kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek virtuális jelenléte fontos feltétele a távmunkában ellátható óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a szülők és a gyermek számára.
- Lehetőség szerint egyenletes terhelés mellett az óvodapedagógusok összehangolt munkájukkal hozzá kell, hogy járuljanak a távmunkában ellátandó óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése, valamint szükség szerint a családok és az óvodapedagógusok mentális megsegítése a Home Office-ban történő munkavégzés során is speciálisan képzett szakember/szakemberek közreműködését igényli/igényelheti. Az óvodában dolgozó segítő szakemberek (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, óvodapszichológus, szociális segítő stb.) is online folytatják fejlesztő munkájukat.
- A pedagógusoknak a Home Office váratlan bevezetésével új kihívások előtt állva, az otthonról kell tanulást támogató, menedzselő szereppel megbirkózniuk.

Tárgyi feltételek

- Távmunkában azok az óvodapedagógusok foglalkoztathatók, akik rendelkeznek saját, vagy lehetőség szerint az intézmény infrastruktúráját képező és használható, a feladatellátás szempontjából szükséges készségekkel és képességgel, azaz, munkavégzéshez a nélkülözhetetlen digitális eszközökkel, azok használhatóságával, és megfelelő informatikai kompetenciákkal.
- A munkavégzés helyszínét képező otthoni munkaterületet úgy kell kialakítani és használni,

hogy az a kényelmi szempontokon túl minden tekintetben megfeleljen a munkavédelmi előírásoknak is.

- A szülők figyelmét fel kell hívni arra, hogy gyermekeik otthoni környezetét – akár csak rövid időszakokra is – oly módon célszerű kialakítani, hogy az megfelelően szolgálja a biztonságot, kényelmet, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését, és tegyék lehetővé mozgás- és játékgényük kielégítését is.

- Amennyiben indokolt és szükséges, bizonyos időszakokban az intézmény épületeibe történő munkavégzésre is lehetőség van.

A távmunka beindítása – szervezési keretek

- Az óvodapedagógusok napi munkarendjének kialakítását rugalmasan értelmezve, azonban a hatékony időgazdálkodás érdekében mégis, egyfajta mederbe terelten célszerű kialakítani az alábbiak szerint javasolt ütemezéssel:

8:00 – 12:00 óra között (4 óra időtartam): – Nevelő-oktató munka tervezése, értékelése (tanulási és nevelési tervek, gyermekek fejlődésállapotának értékelése, munkatervi feladatok kivitelezése, pedagógiai portfólió készítése stb.) – Elsősorban ebben az időszakban kerül sor a családok számára készített segítő tartalmak elkészítésére és elektronikus megosztására. – Elektronikus kapcsolattartás vagy rendelkezésre állás a munkatársakkal.

Megjegyzés: A délelőtti órákban „virtuális személyes kapcsolatot” (telefon, Skype stb.) nem célszerű kezdeményezni a családok irányába, mivel minden család másként éli meg a járvány okozta új helyzetet: többen otthonról dolgoznak, vagy iskolás gyermekeiket segítik a távoktatás során, az óvodapedagógusok által javasolt tevékenységeket végzik, a gyermekek elmélyült játéka folyik, készül az ebéd stb.

Tehát, a munkatársak közötti telefonos vagy egyéb más formában történő kapcsolattartásra elsősorban a délelőtt folyamán célszerű sort keríteni, (feladategyeztetés kollégákkal, videókonferencia keretében szakmai munkaközösségi foglalkozás, nevelőtestületi megbeszélés, óvodavezetői értekezlet, portfólió műhelyfoglalkozás stb.), ami azt feltételezi, hogy a délelőtt folyamán – lehetőség szerint – minden óvodapedagógus a Home Office feladatellátási helyén kell, hogy tartózkodjon.

15:00 – 17:00 óra között (2 óra időtartam): – Elektronikus kapcsolattartás a családokkal: gyermekekkel, szülőkkel, illetve igény szerint rendelkezésre állás. – Elsősorban ebben az időszakban kerülhet sor a családok számára készített segítő tartalmakkal kapcsolatos megbeszélésekre, az esetleges visszacsatolások fogadására vagy kezdeményezésére, előzetes egyeztetés szerint a gyermekek fejlődésállapotát visszacsatoló családi beszélgetésekre (fogadóóra), a szülők és a gyermekek által kezdeményezett különböző kommunikációs helyzetekre.

Megjegyzés: Természetesen erről a lehetőségről, illetve gyakorlatról a szülők megfelelő tájékoztatást kapnak az intézmény vezetőjétől.

A kötött munkaidő további időtartamában (2 óra): – egészségvédelem, – mentálhigiénés töltekezés, – szakmai töltekezés

Kapcsolattartás – az óvoda kapcsolatai

Soha ilyen mértékben még nem voltak egymásra utalva a bolygónkon élő emberek! Soha ilyen mértékben még nem voltak egymásra utalva az egy szervezetben dolgozók, az egy-egy feladatra szervezett különböző munkacsoportok tagjai, az egy óvodai csoportban dolgozó óvodapedagógusok, valamint a család és az óvoda. Ez egy olyan helyzet, amikor az óvodapedagógusnak nincs lehetősége közvetlen személyes kapcsolatot fenntartani a gyermekekkel és munkatársaival. A kapcsolattartás formáit és részben a tartalmait is alapvetően rengeti meg és rendezi át a kialakult helyzet, mely lényeges hangsúly eltolódásokat eredményez, azonban, ha kölcsönösen „sikerül élesre fogalmazni a célokat”, a tudatos és hatékony együttműködésnek értékes pedagógiai hozadéka lehetnek.

Az óvodáskorú gyermek tevékenységi formái

Családi nevelés megsegítése különböző tevékenységformák és szakmai tartalmak ajánlásával, az érintettek aktivizálásával és bevonódásuk biztosításával

Játék

- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek az otthonukban kialakítható – állandó és

mobil – játékterek (tanulási terek) kialakításához, melyek biztonságosak és alkalmasak a különböző játékművekhez: a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, és a mozgásos játékokhoz.

- Ebben a játéktérben helyezzük el azokat az eszközöket is, melyekkel információkat gyűjthetünk a gyermekek matematikai, gondolkodási szintjeiről. Az óvodapedagógus erősítse a szülőket abban, hogy az óvodás korú gyermekek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a családban és az óvodában is egyaránt a játék. A szülők gyermekeik otthoni játéktevékenységeit megfigyelve tapasztalhatják, hogy a kiegyensúlyozottság egyik nagyon fontos feltétele, hogy a gyermekek számára naponta visszatérő játék iránti pszichikus szükséglet kielégítésére megfelelő időt és teret biztosítsanak.

- Az óvodapedagógus inspirálja a szülőket, hogy a gyermeki igények és lehetőségeik függvényében – hasonlóképp, mint az óvodapedagógusok az óvodában – váljanak a gyermek játszótársaivá. Így a felnőttek utánozó mintát adhatnak a játéktevékenységre, a kialakult játékfolyamatban bevonható társá válhatnak, amennyiben pedig a játék elakad, ötleteikkel könnyen a játékfolyamat segítői lehetnek, ami tovább görgetheti azt. Amennyiben testvérgyermekek vannak a családban, a szülők jelenléte segítheti a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a szülők tudatos jelenléte gyermekek játékában az élményszerű és elmélyült játék biztosítéka lehet. Mindezt a szülő feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

- Az óvodapedagógus győzze meg a szülőket a szabadjáték kitüntetett szerepének fontosságáról, melynek során a gyermek újraéli az őt ért élményeket és feldolgozza azokat.

Verselés, mesélés

A játék mellett talán az egyik legkedveltebb gyermeki tevékenység a verselés és a mesélés, mely tevékenységnek az óvodai nevelésen túl a legtöbb családban is kialakult jó gyakorlata van. A kényszerhelyzet szülte hirtelen tempóváltás minden bizonnyal – akár így, vagy akár úgy –, de mérhető hatással lesz a verselésre és mesélésre, mely hatást a média- idő és tartalom

megfelelő mértékének ajánlásával az óvodapedagógusok kedvező irányba befolyásolhatnak az alábbi szakmai értékek szülők és gyermekek irányába történő közvetítésével:

- Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében kerüljön kialakításra egy meghitt, kényelmes sarok, zug, ahol a gyermeknek is lehetősége van könyveket nézegetni, bábozni, dramatizálni, mesélni, akár önállóan vagy a szüleivel közösen.
  - Javasolja az óvodapedagógus, hogy a gyermek könyvespolcán általában csak az éppen aktuális téma szerinti verses, mesés és egyéb más könyvek legyenek elhelyezve, azonban igény szerint az éppen „zárt” szekrényrészből is vehessék elő kedvenc könyveiket.
  - Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy vers- és meseválasztásaik során törekedjenek megismertetni gyermekükkel a népköltészet remekeit: pld. a szüleiktől (a gyermek nagyszüleitől) hallott, vagy tanult népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat.
  - Az óvodapedagógus ajánlásaival biztosítsa a lehetőséget a mindennapos mondókázásra, verselésre, mesélésre. Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a versek és mesék hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, miközben érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.
  - Javasolt a mindennapos verselés és mesélés, elsősorban a magyar gyermekköltészet és népmesekincs ajánlásokkal. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának is elmaradhatatlan eleme.
  - Kapjanak ösztönzést a családok közös verselésre, mesélésre, bábozásra és dramatizálásra. • Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra, hogy a mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.
  - Kapjanak megerősítést a szülők arra vonatkozóan, hogy „a gyermekek legjobban a „fej” mesét szeretik”. (Dr. Vekerdy Tamás)
- Az óvodapedagógusok ösztönözzék a családok saját vers és mesealkotását, keresve a lehetőséget azok összegyűjtésére, a személyiségi jogok tiszteletben tartásával esetleg a csoport gyermekei között azok megosztására.
- Az óvodapedagógusok javasolják minden gyermek számára a délutáni csendes pihenőt és az alvást kevésbé igénylő gyermekek csendes tevékenységéhez képeskönyvek nézegetését.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

•Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint a család közös helyiségében (vagy a gyermek szobájában) kerüljön kialakításra egy olyan csendes sarok vagy kuckó, ahol a gyermeknek is lehetősége van zenét hallgatni akár önállóan, vagy a szüleivel együtt. Itt kerüljenek elhelyezésre a gyermekek által használható hangszerek is oly módon, hogy az számukra látható, és szüleik közbenjárásával elérhető legyen. A nappali, vagy a lakás tágasabb terében legyen lehetőség táncra és mozgásra.

•Az óvodapedagógus ajánlásaival tegye az éneklést, zenélést a gyermekek mindennapi tevékenységének részévé.

•Az óvodapedagógus biztassa a szülőket, hogy gyermekeikkel minél gyakrabban, és közösen nézzenek képeskönyvet, mesét, készítsenek és játsszanak ütőhangszerekkel, találjanak ki dalokat és mondókákat.

•Az óvodapedagógus biztassa a szülőket, hogy erősítsék a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit.

A pedagógusi és szülői minta spontán utánzásával az éneklés - zenélés a gyermek

• Az óvodapedagógusok alkalomszerűen vonják be a szülőket is a közös éneklésbe és a hagyományok ápolásába.

• Az óvodapedagógusok kérik meg a szülőket, hogy lehetőség szerint természetes módon, vagy online tartalmakon keresztül mutassanak be gyermekeiknek különböző hangszereket.

• A pedagógusi és szülői minta spontán utánzásával az éneklés - zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik. A mozgás, a ritmus, a dallam és a szöveg globális élményt nyújt a gyermekek számára.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

•Javasolja az óvodapedagógus, hogy lehetőség szerint ott, ahol leginkább együtt van a család, alakítsanak ki egy olyan teret, illetve biztosítsanak a gyermek számára egy asztallaprészt vagy festőállványt, ahol a nap bármely szakában szabadon fejlesztheti és kipróbálhatja saját kreativitását, esetleg megismerkedhet új anyagokkal. Itt kapnak helyet a vizuális

tevékenységek eszközei, de más alkotást elősegítő eszközök is, mint az olló, a kréta, textil, ragasztó, barkácsoló és egyéb más eszközök, anyagok. Olyan legyen ez a tér, ami a gyermekek és a szüleik kreativitását egyaránt ösztönzi, támogatva közben a verbális kommunikációt, az önértékelést, finom- és nagymotoros mozgásokat és az intellektuális képességek fejlődését. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos.

- Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket és a gyermekeiket az anyagtakarékosagra, a felhasználható anyagok folyamatos gyűjtése, és a hasznos hulladékok újbóli felhasználása (flakonok, dobozok, tojástartó, sajtos doboz, dugók stb.).
- Az óvodapedagógus instrukciói alapján a szülők segítsenek megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az óvodapedagógusok által javasolt digitális tartalmak között szerepeljen a népi kismesterségekkel való ismerkedés. szülők meséljenek, beszéljenek ezekről gyermekeiknek, keressék, és együtt nézzék meg a lakásban fellelhető alkotásokat, eszközöket.
- Az óvodapedagógus ösztönözze szülőket, hogy a gyermek vagy a család alkotásaiból készítsenek házi kiállítást, melynek fotóit igényük szerint megoszthatják a csoporttársakkal
- Az óvodapedagógus pedagógiai tanácsai és ajánlásai során kiemelt figyelemmel legyen a tehetséges gyermekekre (különleges eszközök, anyagok biztosítása, pályázatokon való részvételi lehetőségek felkutatása).
- Az óvodapedagógus javasolja a szülőknél, hogy a gyermek, otthon készített munkáit (produktumait) folyamatosan gyűjtsék össze, és a járvány megszűnt. hozzák el azokat óvodába.
- Az óvodapedagógus kérje meg a szülőket, hogy kéthetente legalább egy gyermeki vagy családi alkotás fotója kerüljön megosztásra a szülők és az óvodapedagógusok között.
- Az óvodapedagógus ösztönözze a szülőket, hogy vegyenek részt az óvoda, vagy a közösségi hálókön meghirdetésre kerülő rajzpályázatokon.
- Az óvodapedagógus figyelmeztesse a szülőket vizuális tevékenységek során adódó, esetlegesen előforduló baleseti a veszélyforrások kiküszöbölésére, megszüntetésére.

Mozgás

Az óvodai egészségnevelés – benne a mozgásfejlesztés – háttere a család, mely közeg kitüntetett szerepet kell, hogy vállaljon a gyermek rendszeres mozgásának megszervezésében és megszerettetésében. Tapasztalataink szerint a szülők számos esetben igénylik óvodapedagógusaik segítségét, ezért is nagyon fontos lehet a családokkal történő együttműködés, a családok szemléletformálásának vagy váltásának segítése, az egészséges és természetes életmód szokásalakításának terén. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak nap mint nap, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Otthon is törekedni kell a gyermeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a friss levegő folyamatos biztosítására, a szabad levegő kihasználására.

- Az óvodapedagógusnak szorgalmaznia kell a gyermekek számára – a lehetőségek függvényében akár szűkös lakásokban is – az életszükségletet jelentő, a mozgás biztosításához szükséges belső és külső terek kialakítását.
- A gyermekek számára is értelmezhető célok meghatározásával az óvodapedagógus tudatosítsa a szülőknél, hogy a felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán és szervezett óvodai és otthoni mozgásfoglalkozásoknak, mozgásos programoknak.
- Az otthoni napirend kialakításához adható óvodapedagógiai tanácsok között feltétlenül szerepeljen a napi mozgás, és minél több idő eltöltése a szabad levegőn.
- Az óvodapedagógus téma és feladatajánál kapcsán törekedjen játékos mozgásfeladatokon keresztül is az értelmi és szociális képességek fejlesztése, a kooperatív (testvérekkel és szülőkkel együtt végezhető) mozgásos játékok alkalmazására.
- Tudatosítsa a szülőknél az óvodapedagógus az életkornak megfelelő terhelés, az állóképesség fejlesztésének fontosságát, és ezekhez játékos utánozó mozgásfeladatok ajánlásával nyújtson segítséget.
- Az óvodapedagógusi kompetencia és az óvodában már kialakított szokások függvényében tartásjavító, lábboltozat fejlesztő vagy egyéb más mozgásprogramok és gyakorlatok

ajánlásával is támogassa a gyermek mozgásfejlődését.

A külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerése és a környezet megismerésének lehetősége a hirtelen megváltozott hétköznapiakba vegyített sokszínű, érdekes, és izgalmas tevékenységek biztosításával átfogja az egész családi életet. A szeretet, a kötődés, valamint különböző élménybefogadások keltésével az érzelmek és kifejezőképességek, valamint a különböző szokások kialakítására és fejlesztésére most fokozottan, és tudatosan szükséges hangsúlyt helyezni.

- Az óvodapedagógus téma-, cél- és feladatajánlásainak fókuszában az egészség és a test védelme kell, hogy legyen!

Az óvodapedagógus a családdal történő kapcsolattartása során építsen a gyermekek óvodában szerzett ismereteire, a közös óvodai programok, kirándulások és a gyermekek egyéb élményeire.

- A családok hatékony és folyamatos bevonásával az óvodapedagógus „ébressze fel” az érdeklődést a környezet és az egészségvédelem lehetőségeinek megismertetésével a családi és gyermeki szokások feltérképezésére (életmód és egészség: étkezés, fogápolás, pihenés, környezettudatosság, hagyományörzés stb.) és bátorítsa a szülőket új szokások és gyermeki viselkedésformák bevezetésére, a kialakult és megfelelő szokások megerősítésére.

- Az óvodapedagógus hívja fel a szülők figyelmét arra a tényre és lehetőségre, hogy a gyermekek a környezetükön végzett közvetlen tevékenységek során számos, és életre szóló matematikai tudást és kompetenciát szerezhetnek. Különböző tartalmak ajánlásával tudatosítsa ezt a szülőknél, illetve támogassa a gyermekek matematikai élményeinek erősítését.

- Az óvodapedagógus gyűjtsön és adjon ötleteket a növények és állatok életének megfigyeléséhez, gondozásához

Munka jellegű tevékenységek

A családok tartós otthonlétére – kivált, ha az bezártsággal is együtt járó – számos lehetőség nyílik a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és

munka jellegű játékos tevékenységek felkínálására és gyakorlására. A gyermekek általában örömmel és szívesen vesznek részt otthon is a különböző munkafolyamatokban, melyek a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetőségei. Ilyen tevékenységek: az önkiszolgálás, a segítség a szülőknek/nagyszülőknek, a testvérekkel együtt, értük, az önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése (szelektív hulladékok szétválogatása, növény- és kisállatgondozás) stb. Az elvégzett munka minőségét számos szülői és pedagógusi ráhatás befolyásolja, mint pld. az idő szűkössége, a megfelelő feltételek biztosítása, a felnőttek által nyújtandó segítség vagy annak hiánya stb. A hosszas családi együttlét során célszerű átgondolni a gyermekek játékos formában történő bevonásának lehetőségeit és gyakorlatát.

- Az óvodapedagógus adjon tanácsot a szülőknek a belső és külső környezetben végezhető munkák feltételeinek megteremtéséhez, a gyermeki munka tudatos szervezéséhez.
- Ösztönözze a szülőket a gyermekkel való együttműködésre.
- Erősítse a szülőket abban, hogy folyamatosan, konkrétan és reálisan, a gyermeket saját magához mérten részesítsék fejlesztő értékelésben

A családokkal Home Office-módban történő együttműködés várható eredményei

Hogyan tovább a karantén után?

- Mindenki jobban odafigyel a saját, és mások egészségére, így kevésbé, vagy egyáltalán nem fordul majd elő, hogy beteg gyermekek fertőzik meg egymást és a velük foglalkozó felnőtteket. • A felnőttek megértik, és gyermekeikkel is megértetik, hogy sok tekintetben változnunk és változtatnunk kell, és máshogy kell élnünk.
- A különböző természetvédelmi, önmagunkat és másokat védő tartalmak alapköveire tudatosan építünk az óvodai nevelés során, és mérhető eredményeket produkálunk.
- A gyermekeket sok tekintetben más, mondhatni „koronás” szemléletű felnőttek veszik körül, akik kevesebbszer háborodnak fel, jobban odafigyelnek egymásra, és többet segítenek egymásnak. Ez a felnőtt minta nagy segítségükre lesz szocializálódásuk útján.
- A szülőkből és a pedagógusokban is értékek tisztulnak le, melynek során kölcsönösen

kikristályosodik az együttműködés utáni őszinte vágy, mert a karanténban eltöltött hetek is megerősítést adtak abban, hogy „egyedül nem megy